

TRANSCRIPCIÓ EN BRUT

**Aquesta transcripció està pendent de
verificació i correcció. Pot contenir, doncs,
errades de fidelitat i incorreccions
lingüístiques i no es pot considerar
com una publicació oficial**

XV legislatura · primer període · sèrie C · número ****

Comissió d'Educació i Formació Professional

Sessió 39, dilluns 27 de juliol de 2026

Presidència de la I. Sra. Eva García Rodríguez

Sessió 39 de la CEFP

La sessió de la Comissió d'Educació i Formació Professional (CEFP) s'obre a ****. Presideix Eva García Rodríguez, acompanyada de la vicepresidenta, Sònia Martínez i Juli, i de la secretària, Mar Besses Casanovas. Assisteix la Mesa el lletrat Jan Sarsanedas Coll.

Hi són presents José Ignacio Aparicio Ciria, Rocio Garcia Pérez, David González Chanca, Gisela Navarro Fuster i Mónica Ríos García, pel G. P. Socialistes i Units per Avançar; Anna Erra i Solà, Anna Feliu i Moragues i Judith Toronjo i Nofuentes, pel G. P. de Junts; Irene Aragonès Gràcia i Najat Driouech Ben Moussa, pel G. P. d'Esquerra Republicana de Catalunya; Cristian Escribano Ramírez, pel G. P. del Partit Popular de Catalunya; Manuel Jesús Acosta Elías, pel G. P. de VOX en Cataluña; Jéssica Albiach Satorres, pel G. P. Comuns; Maria Pilar Castillejo Medina, pel G. P. de la Candidatura d'Unitat Popular - Defensem la Terra, i Rosa Maria Soberana i Bonet, pel G. Mixt[membres comissió].

[Assisteix] a aquesta sessió [assistents].

ORDRE DEL DIA DE LA CONVOCATÒRIA

ORDRE DEL DIA

1. Sol·licitud de sessió informativa de la Comissió d'Educació i Formació Professional amb la consellera d'Educació i Formació Professional sobre els errors en les proves PISA 2025 i les conseqüències en la representativitat de l'alumnat.

(tram. 354-00401/15). Salvador Vergés i Tejero, del Grup Parlamentari de Junts. Debat i votació de la sol·licitud de sessió informativa.

2. Sol·licitud de sessió informativa de la Comissió d'Educació i Formació Professional amb la consellera d'Educació i Formació Professional sobre l'exclusió en l'informe PISA 2025 dels resultats de l'avaluació del sistema educatiu de Catalunya. (tram. 354-00402/15). Grup Parlamentari del Partit Popular de Catalunya. Debat i votació de la sol·licitud de sessió informativa.

La presidenta

Bé, doncs, bona tarda. Comencem aquesta sessió de la Comissió d'Educació i Formació Professional.

I, en primer lloc, els hi haig de demanar si han d'informar d'alguna substitució els grups. Sí, senyora Erra?

Anna Erra i Solà

Sí, gràcies, presidenta. Les substitucions de la diputada Judith Toronjo i Anna Feliu pels diputats Agustí Colomines i Ariadna Urroz.

La presidenta

Molt bé. Gràcies. Alguna substitució més? Sí, senyora Navarro?

Gisela Navarro Fuster

Sí, presidenta. Bona tarda. La diputada Sabrin Araibi substitueix el diputat Aparicio.

La presidenta

Molt bé, senyora diputada. No hi ha més substitucions? (*Pausa.*)

Bé, doncs, començarem amb l'ordre del dia que hem fixat aquest dematí a la reunió de Mesa. Que és, en primer lloc, la sol·licitud de sessió informativa de la Comissió d'Educació i Formació Professional amb la consellera d'Educació i Formació Professional sobre els errors en les proves PISA 2025 i les conseqüències en la representativitat de l'alumnat. És presentada pel Grup Parlamentari de Junts per Catalunya.

Sol·licituds de sessió informativa

354-00401/15 i 354-00402/15

I, en segon lloc, la sol·licitud de sessió informativa de la Comissió d'Educació i Formació Professional amb la consellera d'Educació i Formació Professional sobre l'exclusió en l'informe PISA 2025 dels resultats de l'avaluació del sistema educatiu de Catalunya. És presentada pel grup parlamentari del Partit Popular.

Les podem aprovar per assentiment? Sí? *(Pausa.)*

Bé, doncs, després de la reunió de Mesa que ha fixat l'ordre del dia d'aquesta comissió, per part del Govern, hi ha hagut també una sol·licitud de compareixença de la mateixa consellera i, per tant, atès que s'han aprovat les sol·licituds de sessió informativa dels punts 1 i 2 de l'ordre del dia, i que la Mesa de la Comissió ha admès a tràmit abans de començar aquesta sessió la sol·licitud de sessió informativa de la consellera com els hi deia, que també té per objecte les incidències tècniques en l'aplicació de les proves PISA al 2025, proposo a la Comissió si es pot aprovar també per assentiment, l'alteració de l'ordre del dia d'acord amb l'article 54.4 del Reglament, perquè les tres iniciatives es puguin substanciar en aquesta sessió conjuntament.

Ho podem aprovar per assentiment? Sí? *(Pausa.)*

Sessions informatives

355-00244/15, 355-00245/15 i 355-00246/15

Bé, doncs, passarem llavors directament al tercer punt, que és la sol·licitud de sessió informativa de la consellera. Un segon, que sortim a rebre-la.

(Pausa llarga.)

Bé, doncs, bona tarda de nou i benvinguda, consellera d'Educació i Formació Professional en aquesta sessió de la comissió. Hem votat per assentiment, hem aprovat per assentiment la compareixença de la consellera d'Educació Professional a sol·licitud de Junts per Catalunya i del Partit Popular i, després, la sol·licitud de compareixença que ha entrat per part del Govern.

Per tant, sense més, té vostè la paraula per un torn inicial de trenta minuts.

La consellera d'Educació i Formació Professional (Esther Niubó Cidoncha)

Molt bé. Moltes gràcies. Bona tarda a tothom. Gràcies, presidenta. Diputades i diputats. També permetin-me que comenci saludant la secretària general del Departament, la directora general de Currículum i Desenvolupament Docent –que ens acompanya–, la directora de l'Agència d'Avaluació i Prospectiva de l'Educació, la subdirectora de la Inspecció Educativa, també representants de la comunitat educativa i totes les persones que segueixen aquesta sessió a través del Canal Parlament.

Avui comparec, acompanyada del Secretari de Millora Educativa, davant d'aquesta Comissió d'Educació i Formació Professional per informar sobre una incidència tècnica produïda en l'aplicació de les proves PISA 2025 a Catalunya. I és per això que, a continuació, els exposaré primer els fets, després les actuacions empreses per part del departament que dirigeixo per aclarir-los, les mesures adoptades perquè aquesta situació no es repeteixi i, finalment, la valoració política que en fem. I, abans de quedar a la seva disposició per donar resposta a les qüestions que considerin oportunes, fer els aclariments que siguin pertinents, també voldré assumir un seguit de compromisos davant de tots i totes vostès.

I, abans de començar, voldria també expressar tota la solidaritat amb les víctimes d'aquests devastadors incendis que estan cremant a tota Espanya, a Madrid, Àvila, també a Castelló i també a països del nostre entorn, perquè em sembla que aquest any totes les precaucions per evitar, per prevenir aquests focs són imprescindibles.

Però, en tot cas, començo, ara sí, aquesta sessió informativa pels fets. Com saben les proves PISA 2025, organitzades per l'Organització per a la Cooperació i el Desenvolupament Econòmic, l'OCDE, es van dur a terme a Catalunya el curs escolar 24-25 i, en concret, entre el 31 de març i el 16 de maig del 2025. Com saben, PISA és un estudi internacional que avalua les competències de l'alumnat de quinze anys, principalment en comprensió lectora, en matemàtiques i ciències, i es duen a terme cada tres anys –a partir d'ara, es faran cada quatre– i, en aquesta última edició, el focus principal de l'avaluació eren les ciències, la competència científica.

Han de saber, com saben, que PISA no és una prova censal –no avalua tot l'alumnat–, sinó que treballa amb una mostra, una selecció de centres, d'estudiants,

que es vol representativa del conjunt del sistema educatiu. I, com en una enquesta, si la mostra reflecteix adequadament la diversitat de l'alumnat, les conclusions que se'n deriven per al conjunt del sistema es poden considerar vàlides i representatives. Si, en canvi, aquesta mostra es desequilibra, aquesta representativitat es perd i els resultats deixen de ser una fotografia fidel d'allò que es vol mesurar –no són representatius–, alhora que es perd aquesta capacitat de comparar-los amb altres sistemes i amb el propi històric.

I, per evitar-ho, l'OCDE estableix unes condicions tècniques molt precises, i una de les principals és que l'alumnat exempt no superi el cinc per cent de la mostra. Aquest és el llindar establert per preservar-ne l'equilibri i poder comparar els resultats amb el dels altres països i territoris participants. Per entendre-ho bé, hem de diferenciar també dos conceptes: l'alumnat exempt i l'alumnat absent. És a dir, exempció i absència. Un alumne exempt deixa de formar part de la mostra abans de la realització d'aquesta prova. És a dir, aquesta exclusió només es pot acordar després d'analitzar individualment cada cas i comprovar que compleix els criteris establerts. Un alumne absent, en canvi, forma part, continua formant part de la mostra, però aquell dia, el dia de la prova, no compareix. En aquest cas, en el cas de l'absència, es poden activar mecanismes previstos perquè la faci posteriorment.

Doncs bé, la incidència que avui expliquem no té a veure amb l'alumnat que no es va presentar –absent–, sinó amb els alumnes que van ser retirats prèviament de la mostra, els alumnes als quals es va eximir de fer-la. I l'exempció no pot derivar automàticament d'un informe de reconeixement de necessitats educatives. Cada cas s'ha de valorar individualment, ja que l'OCDE només permet eximir un alumne quan, per una raó justificada, fer la prova li resulta realment impossible. En cap cas, disposar d'un informe de necessitats educatives específiques, de suport educatiu, no hauria de comportar automàticament quedar exempt. De fet, cal valorar alumne per alumne si pot participar-hi amb els suports adequats i, en cap cas, tot i aquests supòsits, la taxa d'exempció hauria de superar el cinc per cent.

Ara bé, no obstant això, un cop aplicades les proves PISA 2025 a Catalunya, la taxa final de l'alumnat exempt a Catalunya va ser del 23,2 per cent. Per tant, molt per sobre del llindar de referència establert i recomanat per l'OCDE. En nombres

absoluts, parlem de 591 alumnes exempts d'un total de 2.545. I el 23,2 per cent és una mitjana del conjunt de centres, però la taxa no va ser la mateixa en tots els centres. De fet, varia entre centres. Ha estat, en tot cas, aquest 2026 quan l'OCDE ha determinat que aquesta elevada taxa d'exempció feia que la mostra no pugui ser representativa. Hi insisteixo: ha estat aquest 2026 quan l'OCDE ha fet aquesta determinació. I aquesta decisió té dues conseqüències concretes. En primer lloc, les dades de la mostra catalana es publicaran i formaran part de l'informe estatal, però hi apareixeran amb una advertència metodològica, que n'assenyalarà la manca de representativitat i les limitacions de comparabilitat. I, en segon lloc, l'OCDE no publicarà els resultats específics de Catalunya en l'informe internacional.

Aquests són els fets que coneixem avui. Per tant, Catalunya va aplicar les proves; les dades de l'alumnat participant existeixen, no s'han perdut. De fet, es donaran a conèixer juntament amb les de la resta de comunitats autònomes. El problema és que la composició final de la mostra ampliada no compleix els requisits recomanats per l'OCDE. I, per aquest motiu, els resultats de la mostra ampliada de Catalunya no són representatius i, per tant, no es podran comparar ni amb els d'altres països ni comunitats autònomes, ni amb la mateixa sèrie històrica de Catalunya. Per tant, no parlem d'un problema de resultats. No parlem d'un problema de nivell de l'alumnat, de correcció de les respostes. Parlem de la comparabilitat d'uns resultats obtinguts a partir d'una mostra que no va ser equilibrada.

Per tant, exposats els fets i les seves conseqüències, permetin-me explicar ara què ha fet el Departament per aclarir què va passar. Tan bon punt el Departament va tenir coneixement de la incidència, al març d'aquest any, el març del 2026, es va posar en marxa un procediment intern per determinar amb precisió quines havien estat aquestes circumstàncies. Concretament, es van obrir unes diligències prèvies informatives de caràcter reservat. Aquestes es tracta d'actuacions internes que permeten recollir la informació disponible, reconstruir els fets i aclarir què va succeir abans de prendre qualsevol altra decisió. I aquest procediment, a dia d'avui, continua obert. Precisament perquè es troba en curs, perquè té un caràcter reservat, avui no en podem avançar ni el contingut ni les conclusions. I vull deixar clar que aquest caràcter reservat no respon a cap voluntat d'ocultar informació. És precisament la

garantia que l'esclariment dels fets es faci amb rigor, sense anticipar judicis i amb totes les garanties.

I, per altra banda, el Departament va donar les explicacions tècniques corresponents en el *briefing* informatiu la setmana passada, divendres passat. Ho va fer la directora general de Currículum i Desenvolupament Docent, acompanyada de la directora general d'Avaluació Educativa i Cooperació Territorial del Ministeri d'Educació, Formació Professional i Esports del Govern d'Espanya. I ho van fer per transparència, ho van fer també per responsabilitat, perquè la comunitat educativa, perquè els grups parlamentaris, perquè la ciutadania coneguessin els fets abans que, el mes de setembre, es publiqui l'informe i es constati que, efectivament, Catalunya apareix amb una advertència metodològica a

Fitxer 2

l'informe d'Espanya. I avui torno a comparèixer —o comparec, de fet— a petició dels grups parlamentaris un cop conegudes quines són aquestes explicacions tècniques, aprovada la constitució de la Comissió de Coordinació de Proves i Estudis d'Avaluació, una de les principals mesures adoptades de les quals parlaré més endavant i que es va publicar al Diari Oficial precisament el passat divendres.

Per tant, no comparec per presentar unes conclusions que encara no tenim. Comparec per donar resposta a aquesta sol·licitud, explicar els fets que coneixem i exposar les actuacions que ja hem dut a terme per evitar que fets com aquests, que malmeten la reputació del Departament, puguin repetir-se en un futur. I, quan les diligències conclouin i quan disposem de la informació pertinent, aquesta es traslladarà i, si es determina l'abast de l'error o dels errors i se'n deriven responsabilitats, poden estar segurs que s'actuarà en conseqüència. I, per tant, poden tenir la certesa que, si hi ha responsabilitats, aquestes es depuraran a fons, com hem fet, de fet, en altres ocasions.

Com he explicat, no estem davant d'una alteració de les respostes de l'alumnat. No estem davant d'un error en la correcció de les proves. Estem davant d'un problema de representativitat estadística de la mostra i, en conseqüència, de comparabilitat internacional. Pel que fa a les causes, amb el coneixement de què disposem; de fet,

tal com va explicar la setmana passada la directora general, que ens acompanya, i la directora general del Ministeri, estem davant d'un error tècnic en l'aplicació de la prova. I encara no podem reconstruir amb prou detall com van succeir els fets – precisament avui les diligències continuen obertes –, però sí que disposem d'alguns elements de context que permeten formular una hipòtesi plausible sobre com i per què es podia haver produït aquest error, sense que avui la puguem donar per acreditada.

En tot cas, el percentatge d'exempció que es registra a PISA, aquest 23,2 per cent, és semblant al percentatge d'alumnat que no va participar de les proves catalanes de final d'etapa de 4t de l'ESO el curs passat, que es van aplicar al mateix interval de temps. Recordin que el curs passat les proves de final d'etapa de 4t de l'ESO eren encara censals. I, per tant, aquesta és una coincidència que afecta els centres i afecta el calendari. Les proves catalanes es van administrar els dies 10 i 11 d'abril del 2025 enmig del període d'aplicació de PISA, que va anar, com deia abans, del 31 de març al 16 de maig. Això significa que els mateixos cinquanta-un centres educatius que van ser mostra PISA van també haver d'aplicar, amb molt poca diferència de temps, dues avaluacions sotmeses a marcs diferents: la de PISA i les proves final d'etapa de quart de l'ESO. Que recordin, com deia abans, que eren censals el curs passat i les va fer tot l'alumnat.

I aquesta similitud dels percentatges, unida al fet que es tractava dels mateixos centres, d'un calendari coincident però en marcs diferents aplicats gairebé alhora, permet plantejar que es podria haver generat confusió al centre sobre els criteris que calia fer servir, traslladant a les proves PISA criteris d'exempció o pràctiques de no participació pròpies de les proves de final d'etapa catalanes. Però hi insisteixo: això és una hipòtesi. Això no és una conclusió acreditada. I, a més a més, també vull dir que no eximiria de l'error en la validació posterior. Però, en tot cas, confio que les diligències obertes aportaran més claredat sobre com es van aplicar aquests criteris, sobre com van funcionar els circuits entre el Departament, a través del Consell Superior d'Avaluació, en aquell moment; l'INE, l'empresa encarregada de l'execució d'aquestes proves, i sobre el punt concret en què no es va detectar la taxa d'exempció que comprometia la representativitat de la mostra.

I, mentre la investigació avança, però, el Departament no podia esperar assegut, esperar les conclusions. Calia actuar sobre les debilitats tècniques que des del mes de març hem identificat en aquest àmbit. I la revisió de la totalitat del procés d'implementació de la prova, que s'ha realitzat des del mes de març, ha permès detectar una mancança concreta, que és l'aplicació de les avaluacions. No disposava d'un protocol prou clar i detallat que definís les responsabilitats, els controls, els llindars d'alerta i els circuits de validació de les exempcions. I, davant d'aquesta situació, s'ha dut a terme una revisió prèvia escrupolosa de les exempcions a les tres proves d'avaluació que s'han realitzat amb posterioritat, en aquest curs 25-26. És a dir, després de la prova PISA 2025, on tenim, ara sí, la constatació que va haver-hi aquest error metodològic, durant aquest curs 25-26, aquest any 26, s'han realitzat tres proves més d'avaluació.

Concretament, l'avaluació general del sistema, prevista per la Lomloe, que s'adreça a l'alumnat de sisè de primària, de quart de l'ESO i que avalua el nivell d'assoliment de les competències clau al final de les etapes de primària i secundària: la comunicació lingüística, la comunicació digital, la STEM, la competència plurilingüe. Per altra banda, les proves PILS 2026, que realitza l'alumnat de quart de primària i que avalua la comprensió lectora, i les proves de final d'etapa de quart d'ESO, en el seu nou format mostral. Doncs bé, les tres proves aquest curs s'han realitzat sense incidències. Les taxes d'exempció s'han situat en aquests tres casos al voltant del sis per cent en cada cas, dintre dels llindars del marc específic de cadascuna d'aquestes proves.

Per tant, la validació prèvia i centralitzada que va fallar a PISA 2025 ha funcionat enguany i s'ha aplicat correctament en les proves posteriors, i les continuarà aplicant. De manera que és evident que no podem revertir la incidència que ha ocorregut, però sí que podem treballar perquè aquesta no es torni a repetir. I, per garantir-ho, precisament aquest passat divendres, coincidint amb el dia que volíem explicar aquesta aquesta situació, vam aprovar la constitució de la Comissió de Coordinació de Proves i Estudis d'Avaluació. Es tracta, aquesta sí, d'un òrgan tècnic i permanent, adscrit a la Secretaria de Millora Educativa, que ordenarà, controlarà l'aplicació de totes les proves del sistema. La Comissió n'establirà els protocols, els circuits de validació, els llindars d'alerta i els mecanismes de traçabilitat. O, dit d'una

altra manera, aquesta comissió ha de garantir que, abans de cada prova, una instància tècnica revisi i validi, de manera centralitzada, les propostes d'exempció i altres paràmetres tècnics, que totes les decisions quedin documentades i que no depenguin de circuits més o menys informals. Aquesta instància tècnica ha de garantir que el problema no es repeteixi. I fins aquí els fets, les actuacions empreses per conèixer-los, les possibles causes que intuïm que poden explicar aquesta incidència i les mesures adoptades per corregir aquestes debilitats que s'han detectat.

I permetin-me ara abordar algunes consideracions polítiques que, a parer meu, també se'n deriven. En el pla polític i per posar context, aquests fets, l'aplicació d'aquestes proves, es van produir en un període de transició entre el Consell Superior d'Avaluació del Sistema Educatiu i la nova Agència d'Avaluació i Prospectiva de l'Educació. Aquesta transició en cap cas pot servir d'excusa. De fet, l'existència d'una reorganització no eximeix l'administració de garantir la continuïtat efectiva dels processos, dels controls corresponents, però sí que forma part del context que cal tenir en compte per determinar què va fallar i en quin moment, i com ho hem de corregir. I en aquest punt hi ha un element que sí que vull remarcar. Aquest incident no desacredita l'aposta del Departament d'Educació i Formació Professional per l'avaluació. Al contrari, demostra fins a quin punt calia reforçar i cal seguir reforçant el model d'avaluació educativa sistèmica i, en general, els controls de qualitat tècnica.

Però no es tracta aquí de fer més proves –de fet, Catalunya és una de les comunitats autònomes que més avaluació fa–, sinó de fer aquestes avaluacions millor. I això obliga també a revisar críticament algunes de les pràctiques que durant anys s'havien donat per bones. De fet, fins al curs 25-26, per exemple, fins aquest curs que hem acabat, no s'havien ancorat ítems ni centres a les nostres avaluacions pròpies. Això comportava que cada edició fos, en bona part, una fotografia aïllada, que dificultava mesurar amb rigor l'evolució del sistema al llarg del temps.

I, si creiem que l'avaluació és una eina al servei de la millora contínua i no pas una finalitat en si mateixa, aquest sí que és un aspecte que s'hagués hagut de redreçar fa molt de temps. I aquest ha estat un dels elements que l'agència ens ha dit que

calia modificar per millorar l'avaluació. Ancorar un ítem és, per exemple, mantenir la mateixa pregunta –posem per cas, de matemàtiques– durant les successives edicions de la mateixa prova: 2018, 2022, 2025. I aquest ancoratge ens permet comparar, a través de les respostes a una mateixa pregunta, el conjunt de la prova amb les edicions anteriors amb més rigor. És des d'aquesta comparabilitat que podem avaluar amb més solvència si el sistema realment millora entre l'avaluació d'un any i del següent.

Tampoc abans s'havien incorporat qüestionaris de context, que permetessin interpretar adequadament els resultats en funció de les circumstàncies de l'alumnat. Inclosos el context escolar, social, els recursos educatius i culturals disponibles a casa. Sense aquesta informació, és més difícil entendre què diuen els resultats i, per tant, actuar per millorar-los. I aquest és precisament el canvi que estem impulsant, i que també ens demana l'OCDE en el seu informe recent sobre Catalunya. Avançar cap a un sistema d'avaluació educativa coherent, basat en proves homologades pels estàndards internacionals, comparables al llarg dels temps, contextualitzades i sotmeses a controls més robustos, realment útils, que informin de les polítiques per a la millora educativa.

I, en aquest sentit, la reactivació de l'Agència d'Avaluació i Prospectiva respon a la necessitat de disposar d'un organisme amb la solvència i la capacitat tècnica que Catalunya necessita. Necessitàvem amb una agència amb més capacitat tècnica i d'anàlisi; que ordeni totes aquestes avaluacions en un mapa coherent, en un mapa estable; que produeixi coneixement fiable, i faci un seguiment sistemàtic dels aprenentatges. I, per tant, acabi convertint aquestes dades en alguna cosa més que una estadística i, per tant, que contribueixi a polítiques públiques educatives més efectives. I aquesta orientació no neix de la incidència que avui els estem comunicant. És coherent amb el diagnòstic de l'OCDE sobre el nostre sistema d'avaluació i accelera –en tot cas, sí– una reforma que ja estava plantejada i de la qual m'han sentit parlar en altres ocasions, que és la necessitat de disposar d'evidències per prendre decisions en matèria de política educativa. Una necessitat que penso que compartim la majoria de grups d'aquesta cambra.

I, de cara a la propera edició de PISA, la de 2029, aquests mecanismes de coordinació, de validació i de control hauran d'estar plenament desplegats. I aquest canvi, de fet, està en marxa. Com he dit, l'hem aplicat amb èxit al PILS 2026, a les noves avaluacions estatals i a les nostres pròpies proves aquest curs que hem deixat enrere. I insisteixo que aquest era l'objectiu de la reactivació de l'Agència d'Avaluació: recollir informació sòlida, interpretar-la adequadament i traduir-la en coneixement útil per prendre les millors polítiques i decisions educatives. I fora bo que els fets que avui expliquem no ens fessin perdre de vista aquesta perspectiva global.

En tot cas, diputades i diputats, no defugiré una evidència que és incòmoda. Per segon any consecutiu, aquest departament ha de comparèixer per donar explicacions sobre un error en l'execució d'un procés rellevant en el nostre sistema. L'any passat ho fèiem en les adjudicacions de les places docents, les places d'estiu. Avui ho fem per l'aplicació de les proves PISA 2025. I, certament, el Departament d'Educació i Formació Professional gestiona alguns dels processos administratius més grans i complexos de la Generalitat. Processos que afecten cada any centenars de milers d'alumnes, famílies i professionals; que requereixen coordinar centres requereixen coordinar personal docent i no docent, serveis territorials i serveis centrals, i que no admeten errors perquè qualsevol incidència té, com saben, conseqüències directes sobre moltes persones.

En diem macroprocessos. Precisament per això, per la seva dimensió, per la seva complexitat, per l'elevat nombre de decisions que s'hi han de prendre i validar. I alguns d'aquests processos acumulaven problemes des de realment feia molts anys. La nostra responsabilitat no és resignar-nos-hi, no és emparar-nos en aquesta complexitat. La nostra responsabilitat és reformar-los, fer-los més robustos i garantir que funcionin millor. I es dona la paradoxa que, mentre estem duent a terme aquesta transformació, aquesta millora del marc avaluador, hem hagut d'afrontar les incidències que avui els trasllem. És la veritat, però tampoc podem permetre que aquest fet ocultï una altra realitat, que és que aquests processos es poden corregir, es poden enfortir, es poden reformar i, de fet, ho estem fent. I el sistema d'adjudicacions d'estiu del personal docent penso que és l'exemple més clar.

Des de l'inici de la legislatura, vam revisar de cap a peus aquest procediment: procediments, calendaris, infraestructura digital que el sosté, els sistemes de validació, circuits de decisió, mecanismes d'informació i de resposta. I amb quin resultat? Doncs que aquest any les adjudicacions s'han resolt molt abans que en cursos anteriors. De fet, s'han resolt al mes de juny. Han permès que les direccions dels centres educatius disposessin de més temps per planificar les plantilles dels claustres, els horaris del curs següent, i s'han desenvolupat amb menys incidències i menys queixes.

De fet, també han garantit una millor mobilitat dels professionals. El vuitanta-vuit per cent dels docents han obtingut la plaça sol·licitada en primera opció. S'ha reduït de manera molt significativa el nombre de persones adjudicades més enllà de la cinquena comarca. Recordin que és l'indicador que tenim com a departament per mesurar aquells professionals que s'han de desplaçar més enllà del seu àmbit de residència. I, per tant, si el curs 24-25, 3.000 docents es trobaven en aquesta situació, en el curs 25-26 vam reduir aquesta xifra a 300 i, de cara al proper curs, en aquest segon curs escolar d'aquest govern, seran només 107 els i les professionals que hauran de desplaçar-se més enllà de la cinquena comarca.

Però malauradament, quan un procés funciona –com aquest, com ha millorat també la plataforma Esfera–, sovint deixa de ser notícia. Malauradament, en educació passa sovint que només la mala notícia és la notícia. Però el fet que les adjudicacions d'estiu hagin funcionat amb normalitat no és casual. És el resultat d'haver analitzat un procés, d'haver reconegut un problema, d'haver prioritzat la seva reforma i d'haver destinat equips, coneixement, eines i controls a corregir-lo i a millorar-lo. I, durant aquests dos anys de legislatura, hem revisat i millorat diversos processos de gran complexitat, sense que en molts casos això hagi estat notícia. Processos que requeririen una transformació profunda per millorar aquest servei a la ciutadania. Parlo de la millora del procés de preinscripció,

Fitxer 3

assignació i matrícula de la formació professional, parlo d'haver avançat en l'homologació de titulacions; n'hem tramitat gairebé 27.000 en els últims divuit mesos.

I, gràcies a les millores en l'aplicatiu, hem reduït el temps d'execució d'una hora i dos quarts a quinze minuts, hem millorat la plataforma Esfera, que, fins a aquest curs, doncs, saben que era cada any notícia pel seu mal funcionament. Aquest curs, doncs, els talls de servei s'han reduït en un noranta-tres per cent; el temps mitjà de transacció ha passat de tres-quatre segons a un segon; i l'eficiència de les bases de dades ha crescut del trenta al noranta-tres per cent; i les qualificacions realitzades han incrementat un cinquanta-set per cent, i les incidències relacionades han caigut un vuitanta per cent.

També hem intensificat l'execució dels fons del mecanisme de recuperació i resiliència, per aprofitar els recursos i evitar, doncs, la devolució d'aquests recursos a Europa.

Hem estat treballant per avançar cap a una veritable governança de la dada i posar, doncs, en marxa l'aplicació de La Meva Educació, que ha de facilitar la relació de la ciutadania amb l'Administració educativa.

I no enumero aquests avenços, doncs, per compensar un error greu amb una gran llista d'èxit. És un procés que funciona; no esborra un procés que ha fallat. És evident, però els enumero perquè mostren que aquest Govern és capaç de reconèixer els errors amb transparència, definir objectius clars i ambiciosos, i orientar els recursos de l'administració per assolir-los, revisant, reformant i transformant aquests processos necessaris per fer-ho, tot i la seva complexitat.

I aquesta és la determinació que vam aplicar al sistema, doncs, d'adjudicacions, i és la que estem aplicant a la resta de processos del departament, també els relatius a aquesta avaluació del sistema.

I és evident que estem davant d'un problema eminentment tècnic, l'aplicació incorrecta d'una taxa d'exempció d'alumnat en una prova concreta, i sense defugir el fet que avui comparec, doncs, per esclarir uns fets que en cap cas són positius.

L'acció d'aquest departament i del conjunt del Govern s'haurà de jutjar en darrer terme pel resultat, i és per l'estat en què deixarem l'educació i aquests grans processos en comparació amb l'estat en el que els vam trobar.

Per acabar, intentant, doncs, sintetitzant, assumim la gravetat d'aquesta incidència i actuem amb transparència, actuem amb rigor i actuem amb responsabilitat. Compareixem immediatament al Parlament, reforçant els controls perquè això no es repeteixi, i aquest error metodològic no frenarà el nostre compromís amb la reforma i amb la millora del sistema educatiu català.

Però voldria, com anunciava abans, doncs, acabar assumint uns compromisos davant d'aquesta comissió. El primer és que actuarem amb la màxima transparència i informarem de les conclusions que es derivin de les diligències que s'han obert i que han de determinar amb precisió les causes de la incidència, el funcionament de la cadena de decisió i les responsabilitats que puguin correspondre.

Segon és que no anticipem conclusions, no especulem amb les causes, però actuarem amb fermesa si s'acrediten responsabilitats i quan s'acreditin les responsabilitats.

En tercer lloc, consolidarem la validació centralitzada de les diferents avaluacions i paràmetres tècnics, com són les exempcions, amb revisió prèvia, centre per centre, posant en funcionament la Comissió de Coordinació de Proves d'Estudis d'Avaluació, que establirà protocols, l·lindars d'alerta, mecanismes de traçabilitat perquè aquesta situació no es pugui repetir. I aquests controls, de fet, ja s'han començat a aplicar aquest curs.

Quart, accelerarem i reforçament al desplegament de l'Agència d'Avaluació i Prospectiva de l'Educació com a organisme solvent al servei de la millora de les polítiques educatives, amb més capacitat tècnica i un mapa coherent d'avaluacions rigoroses.

I cinquè, avançarem en la tecnificació, la formació, el reforç dels serveis centrals territorials del departament en la governança de la dada i en la modernització dels sistemes de gestió de la informació de la nostra Administració educativa.

Aquest és el sentit de l'ambiciós pla de rescat del departament posat en marxa per aquest Govern. Aquests són els compromisos que assumeixo. I ara, per descomptat, quedo a la seva disposició.

Moltes gràcies per l'atenció.

La presidenta

Gràcies, honorable consellera. Ara és el torn dels grups parlamentaris per intervenir. I, en primer lloc, té la paraula la diputada molt honorable Anna Erra, en representació del Grup Parlamentari de Junts per Catalunya.

Anna Erra i Solà

Moltes gràcies, presidenta. Consellera, secretari i tot l'equip que avui l'acompanya. Consellera, primer de tot, li voldria fer una pregunta. Qui governa la seva conselleria? Perquè avui no estem parlant d'un error administratiu o tècnic, que diu. Estem parlant de la credibilitat del sistema educatiu català, i la credibilitat, quan es perd, costa molts anys de tornar a recuperar.

De veritat que es pensaven que ningú se n'adonaria que van treure de les proves un vint-i-tres per cent de l'alumnat? Ens vol fer creure que durant mesos ningú va supervisar el procés, ningú va revisar les dades, ningú va aixecar la mà? Francament, costa de creure. I per això avui la pregunta no és només què ha fallat. La pregunta és: qui n'assumeix la responsabilitat?

Quan un Govern sap que els resultats educatius són preocupants, i, alhora, acaba excloent gairebé una quarta part dels alumnes de la mostra, és inevitable que apareguin dubtes. Dubtes sobre si hi ha hagut incompetència o si hi ha hagut la voluntat de presentar una fotografia menys dura de la realitat. I aquests dubtes només els han provocat vostès. Potser és que es van estimar més de no tenir resultats que no pas que els resultats tornessin a ser dolents.

El més greu no és només que Catalunya s'hagi quedat sense resultats comparables; el més greu és que hem fet el ridícul davant la comunitat internacional. I, sincerament, a tots, això ens fa caure la cara de vergonya.

Només ens faltava això per culminar un curs que ha estat molt crític, i només faltava això per embrutar la imatge del sistema educatiu del país. Perquè avaluar és clau,

vostè ho ha dit tenir dades i és primordial per avançar, per millorar. Però ara, gràcies a un exemple més de la seva mala gestió, ja no tindrem dades.

Avui, per culpa de la seva mala gestió, ni podem comparar-nos amb altres països ni podem saber amb rigor on hem millorat i on hem empitjorat. Han convertit una eina per millorar l'educació en un descrèdit institucional. I, sincerament, les excuses que ens han donat, poc creïbles.

Consellera, sabem que ha de buscar excuses, que ens explicarà arguments. En general, no ens convencen. Però el que sí ens constata, i cada vegada és més preocupant, és el desgavell i el descontrol dins del seu departament. Perquè dir que el que ha passat és una incidència tècnica, una confusió, com es va dir, cinquanta-un centres que es van equivocar, la pregunta és: qui dona les instruccions? Qui supervisa, qui controla tot el procés? Perquè donar la culpa als centres, l'únic que accentuen és agreujar la desconfiança, fer créixer el malestar i demostrar poca transparència, carregant les culpes als que només obeeixen les directrius del departament.

En el fons, ha de tenir present que és una prova que fa vint-i-cinc anys que es fa, des del 2000, i el primer que se'ls acut és culpabilitzar els centres. Perquè, consellera, quantes instàncies han fallat? El consell d'avaluació, la nova agència, la directora general, els secretaris de millora educativa, vostè? Qui ho va validar? Ningú? Perquè si ningú controlava, és un escàndol, i si algú ho controlava i no va actuar, encara ho és més.

O bé serà degut a que el desmantellament del gran capital humà, del gran coneixement tècnic que hi havia al consell d'avaluació n'és una causa? El fet de no substituir de manera immediata la direcció del consell d'avaluació, els canvis en la Secretaria de Polítiques Educatives?

Tot plegat, tants canvis i descontrol, ha provocat que, al final, ningú va fer la feina que tocava. Ningú manava, i, per això, ara, tenim aquest desgavell, i incomprensible. Tenim una agència d'avaluació nova, de nova creació, i, sorprenentment, d'aquest afer se'n desentén. Quin paper té, doncs, aquesta agència? Com explica que ara, per investigar, ens ha explicat que ara ho farà tot un altre organisme? De veritat?

Què és, per col·locar més gent? L'agència no és la que avalua? Això sí que ens ho ha de tornar a explicar. No ho hem entès, crear un òrgan quan tenim l'agència.

I, consellera, li he de dir també que, en aquests moments, ha demostrat poca valentia, perquè on era vostè divendres? Per què la roda de premsa la va haver de fer la directora del currículum, que no porta ni aquest tema, i una persona del ministeri? Per què vostè es va amagar? Creia que passaria aquest tema desapercbut? El volien fer més petit?

I, a més a més, empitjora quan hem sabut que han jugat intencionadament amb el temps per treure la informació, perquè des del març ho sabia, i ens ho han dit, i no surt fins l'últim divendres, just gairebé abans de vacances.

Deu dies després d'aquella gran roda de premsa explicant les bondats del caríssim informe de l'OCDE, que ja és curiós. Ara no podrà tenir les dades necessàries per saber què cal millorar. Han jugat amb el silenci, han jugat amb les dates. En el fons, sempre ho fan. Ja ens hi tenen acostumats. Crec que és una mala manera d'actuar, consellera.

Però, consellera, no ho pot amagar més. Tot aquest fet és un escàndol, i no ho poden relativitzar ni minimitzar, com ha fet avui vostè, que fins al final del seu discurs no ha dit que era un fet greu, ni com el president, que senzillament diu que és un tema que no ha de passar mai més i s'ha de millorar.

I vostè ja acumula uns quants errors. No és un episodi aïllat. Jo diria que és un patró. Fa dos anys que el departament acumula errors, rectificacions, improvisacions i pèrdua de confiança.

Primer, vostè ho ha dit, fa un any, va haver de repetir totes les adjudicacions. I és curiós, aquí sí que ràpidament es va substituir la persona que ho portava. Té el món educatiu en peu de guerra. Molts acords històrics, però el 8 de setembre ja està amenaçada una altra vaga.

I ara, aquest juliol, les proves PISA no tindran cap tipus de validesa, perquè no hi va haver cap tipus de control del procés, cap revisió, quan tenen des de gener a març per controlar tot el procés fins que es donen les instruccions a tots els centres. I què

va passar? Que pel seu desordre, desori intern, ningú en va fer un seguiment, un acompanyament, un control anterior i posterior, com sempre s'havia fet.

Per què, consellera tot aquest procés, per quantes mans va passar? Ningú ho va veure? I el resultat és que fins que no s'ho miren els de l'OCDE, són els qui els hi han de dir que no ho han fet bé, que s'han passat de la ratlla.

I és cert que això ha passat en algunes altres ocasions en alguns altres països, és cert, però mai amb un nombre tan elevat que hagin d'excloure les dades d'un país internacionalment. En el fons, vergonyós.

De veritat que hi pot haver tanta incompetència, o bé és que hi havia una intenció amagada? I amb tot aquest escàndol, aquí no depuren responsabilitats? Cap? Només es fa una comissió de control ara? No serà que l'única responsabilitat és política i no es volen assumir?

Avui no discutim només unes proves PISA. Discutim si el Departament d'Educació està ben governat, i després de dos anys de desgavell, la resposta és evident. El problema ja no és una incidència. El problema és de lideratge.

Consellera, aquest és un exemple més de la seva mala gestió, i reafirma el que en el ple del Parlament ja es va aprovar, que vostè no se'n surt i no està capacitada per liderar aquest departament.

Quantes crisis més necessita aquest departament perquè vostè assumeixi les seves responsabilitats polítiques? Consellera, vostè ha de dimitir. Portem dos anys de desgavell, dos anys de mala gestió, i semblava que eren els que vostès serien els que posarien ordre.

Dos anys sense millores visibles; dos anys davant d'un departament que no se'n surt; dos anys que van augmentant la queixa i el malestar educatiu; i, a més a més, amb un malbaratament d'unes proves que han tingut el seu cost i ara no serviran de res, i una manera de fer que veiem caos i opacitat, que fa, en el fons, augmentar la desconfiança i la credibilitat cap al seu departament.

Consellera, com es podran millorar resultats si vostè no fa endreça a casa seva? Perquè el país acaba de patir, acabem de patir una nova mostra de desgavell, descontrol i exemple de mala gestió.

Com podem creure i confiar en vostès que milloraran el sistema educatiu si ens estan demostrant que no els saben gestionar? Sap que per Junts l'educació és molt important, sempre li hem dit, que és clau per avançar el país, i sempre li hem estirat la mà, cosa que sovint no ha estat corresposta.

Per, tot i així, fa poc li demanàvem fer un acord de país per l'educació, perquè creiem que renovar l'acord és necessari, però també sabem, i les evidències ens ho corroboren, que vostè no pot estar al capdavant per liderar-ho.

Moltes gràcies.

La presidenta

Gràcies, senyora diputada. Ara és el torn del Grup Parlamentari d'Esquerra Republicana, i té la paraula la diputada Irene Aragonès.

Irene Aragonès Gràcia

Moltes gràcies, presidenta. Gràcies, consellera. Avui ha donat les seves explicacions sobre un dels episodis més greus que ha viscut el sistema educatiu català en molts anys, i ho ha fet sense cap mena d'autocrítica.

La seva intervenció, de fet, delata que no han estat capaços de garantir ni el rigor, la transparència i la credibilitat d'una de les principals eines d'avaluació del sistema educatiu català.

I, sobretot, hem constatat que quan aquest sistema falla, el departament tampoc és capaç de detectar-ho ni d'explicar-lo, i tampoc d'assumir-ne les responsabilitats. El que no és admissible és que un error d'aquesta magnitud travessi tota l'estructura administrativa sense que ningú l'aturi.

Que es conegui des del mes de març i que el Parlament i la comunitat educativa no en tinguin coneixement fins a finals de juliol no és un error tècnic després de vint-i-cinc anys de participació. Si tot el sistema de control falla alhora, a la vegada, el problema no és una incidència tècnica; el problema és de la direcció política del sistema,

és un problema de governança.

Consellera, durant dues dècades hem pogut comparar els nostres resultats amb els dels principals sistemes educatius del món. Hem pogut saber si avançàvem, si retrocedim, si les polítiques educatives funcionaven, si calia rectificar.

Doncs bé, aquesta sèrie s'ha trencat. Catalunya ha perdut la comparabilitat internacional, i el que és encara més greu, ha perdut una oportunitat irreplicable per saber si les mesures adoptades després dels resultats, dels mals resultats de PISA 2022 estaven donant resultat, i això és una responsabilitat enorme.

Perquè les dades educatives són la base sobre la qual es prenen decisions que afecten centenars de milers d'alumnes, i quan falla la confiança a les institucions que han de garantir aquestes dades, és tot el sistema educatiu qui en paga les conseqüències.

Per això ens preocupa profundament el relat que ha construït el departament, perquè segueixen ancorats en definir aquest episodi com una incidència tècnica puntual, gairebé inevitable, però els fets expliquen una història molt diferent.

Parlem d'un procediment que dura mesos. Els centres reben les instruccions el desembre. El gener elaboren la relació completa de l'alumnat elegible. El febrer reben la mostra seleccionada, i és aleshores quan es revisen les possibles exclusions; quan s'apliquen els criteris previstos pels protocols internacionals; quan es justifiquen; quan es validen; quan es resolen incidències, quan es prepara tot el dispositiu. I només després es duen a terme les proves.

La qüestió és què va deixar de passar durant mesos. Durant mesos hi havia procediments, hi havia calendaris, hi havia responsables, hi havia control, i, tanmateix, Catalunya acaba presentant un percentatge d'excepcions del 23,2 per cent; no del sis ni del set, del vint-i-tres per cent.

No estem davant d'una petita desviació. Estem parlant de gairebé cinc vegades el màxim admès pels estàndards internacionals. Com és possible que ningú detectés abans que fos irreversible?

Consellera, vostès estan intentant traslladar la idea que tot plegat respon, a més a més, a una confusió en l'aplicació dels criteris. Si realment hi va haver una confusió,

on eren els mecanismes de validació? On era l'agència d'avaluació o, en aquell moment, el Consell Superior d'Avaluació? On era la secretaria general? On era el secretari de Millora Educativa? Què havia de comprovar? Qui havia de comprovar que Catalunya s'estava allunyant de manera extraordinària dels criteris internacionals?

Ha fallat tota la cadena sencera de supervisió. Ens demanen que creguem que cinquanta-un centres educatius amb equips directius diferents, amb inspectors diferents, en contextos diferents i aplicacions diferents es van equivocar exactament igual? Francament, no és l'explicació més versemblant.

El que va fallar va ser la cadena de governança. Va fallar el sistema de controls, de validació, de supervisió i també de coordinació. I quan tots aquests mecanismes fallen alhora, el problema és estructural, i la responsabilitat també ha de ser-ho.

Per això, consellera, avui no busquin boccs expiatoris.

A l'espera de les conclusions definitives de la investigació interna que vostè avui ha dit, no acceptarem que aquesta responsabilitat recaigui sobre els docents, ni sobre les direccions ni sobre els aplicadors.

Demanem que, qui assumirà la responsabilitat política per aquest fracàs. I li fem una pregunta molt directa. Li demanem que ens respongui. Quan es va fer la reunió del control i directius amb els centres de la mostra, i quines persones responsables de la direcció del departament hi havia al capdavant, i quines indicacions es va donar en aquell moment?

Consellera, sí el primer fracàs és el de la governança, el segon és encara més preocupant; és el fracàs de la transparència. Què va fer el departament quan va saber que hi havia un problema?

Vostès mateixos han reconegut que, el mes de març, el ministeri els comunica que hi ha una incidència prou greu com per posar en dubte la validesa de la mostra catalana. És un avís formal sobre una possible alteració d'un dels principals instruments internacionals d'avaluació educativa. No és una sospita qualsevol, no és un rumor.

I passen els mesos, abril, maig, juny i pràcticament tot el juliol, i això és molt greu. Quatre mesos de silenci. No s'informa a ningú. Hi ha un episodi especialment difícil d'entendre. El 9 de juliol, precisament, el secretari de Millora Educativa ens convoca a tots els portaveus a una trobada per explicar-nos l'informe de l'OCDE. Ens parla dels resultats, ens parla de les línies de treball, però no dedica ni un minut a informar-nos que Catalunya estava investigant una incidència que podia deixar sense validesa comparativa els resultats de PISA. Ni un minut.

I això no és una qüestió tècnica. Això és una decisió política, perquè aquell dia el departament ja sabia que hi havia una investigació oberta, ja sabia que Catalunya podia perdre la comparabilitat internacional. I, malgrat això, van decidir callar.

Consellera, per què aquesta cambra s'ha d'assabentar d'un fet de tal magnitud per als mitjans de comunicació? I encara hi ha una altra coincidència que mereix una explicació. Fan que esclati públicament el cas quan es publica al DOGC la creació d'aquest nou òrgan de coordinació i seguiment per reforçar els mecanismes de control.

Si avui cal crear aquests nous mecanismes de validació i coordinació, estan reconeixent implícitament que els mecanismes anteriors no van funcionar. No es creen nous controls quan els controls existents han funcionat, com fins ara, correctament; es creen quan alguna cosa ha fallat.

Consellera, vostès insisteixen que esperen un informe per saber què ha passat, però això tampoc és creïble. Ho saben des del març, i ens demanen que esperem un informe que vostè utilitza com a refugi polític.

Consellera, cada nova explicació genera més preguntes que l'anterior, i aquesta confiança institucional és molt difícil de recuperar. El procediment és llarg, pautat, sotmès a protocols de validació internacionals, i no es prenen el mateix dia de la prova.

Com és possible que ningú detectés que Catalunya s'estava allunyant tant dels estàndards internacionals? Un país que renuncia avaluar, avaluar-se amb rigor és un país que acaba governant a cegues. Catalunya perd una oportunitat única per conèixer amb rigor l'estat del seu sistema educatiu. Aquests són els fets, i fets que exigeixen responsabilitats.

Consellera, hi ha una qüestió que preocupa especialment a Esquerra Republicana, i és que el dany que s'ha produït va molt més enllà d'una prova internacional. Parlem d'un dany que és institucional, però també un dany social. Perquè quan les institucions encarregades de garantir el rigor de l'avaluació fallen d'aquesta manera, qui acaba pagant el preu no és precisament el departament. Qui acaba pagant són els centres, les direccions, els docents, l'alumnat i les famílies. En definitiva, qui ho acaba pagant és tota l'escola pública catalana.

Perquè avui hi ha milers de professionals que fan una feina extraordinària, sovint en condicions molt difícils, i que tornen a veure com una decisió que no han pres ells acaba deteriorant la confiança en el sistema que ells sostenen cada dia.

Per tant, no és just, no ho permetrem. Per això avui volem ser molt clars. Nosaltres no contribuïrem, evidentment, al descrèdit de l'educació pública. No ho farem mai, perquè Esquerra Republicana no defensa un Govern. Esquerra Republicana defensa l'escola pública. La defensem sempre. La defensem quan governem, la defensem quan estem a l'oposició, la defensem quan les coses van bé, però sobretot la volem defensar quan les coses van malament.

I, precisament, perquè creiem en l'escola pública, avui som especialment exigents amb vostè i amb tot el seu departament. Perquè la millor manera de defensar-la no és mirar cap a una altra banda; és exigir que les institucions que, precisament, han de protegir l'escola pública han d'estar a l'altura.

Gràcies.

La presidenta

Gràcies, senyora diputada. I ara correspon intervenir al Grup Parlamentari del Partit Popular de Catalunya. I té la paraula el diputat senyor Cristian Escribano.

Cristian Escribano Ramírez

Gràcies, presidenta. Consejera Niubó, primero de todo, usted no ha venido aquí a dar explicaciones por voluntad propia, porque si no, lo hubiera hecho antes de que acabara el calendario de sesiones.

Lo ha hecho presionada por algunos grupos, entre ellos el Partido Popular. Y se equivoca usted de diagnóstico y se equivoca usted de palabra. Lo que ha sucedido

no es una incidencia técnica; es una indecencia política, señora *consellera*. Estamos ante la demostración de un modelo colapsado y de un Govern que, acorralado por los pésimos resultados, ha decidido recurrir al trilerismo, a la manipulación y a la mentira para salvar la cara.

Han dejado fuera de la muestra a más del veintitrés por ciento del alumnado seleccionado. De una muestra de 2.500 alumnos de cincuenta y un centros, se han volatilizado casi seiscientos alumnos, prácticamente uno de cada cuatro.

Han multiplicado por cinco el límite de exclusiones que permite la OCDE, esa a la que hace poco le han pasado más de 1 millón y medio de euros. Y nos pretenden hacer creer que esto es, pues, un desajuste del sistema informático o un error de cálculo muestral.

Por favor, a nadie con un mínimo de sentido común se le escapa qué ha pasado aquí. Tenían pánico a la fotografía que iba a devolver el informe PISA, tenía pánico a que se confirmara la caída libre del sistema educativo en Cataluña, y trataron de apartar a los centros y a los alumnos que anticipaban peores resultados para cocinar los datos.

Buscaban maquillar el desastre, pero son tan incompetentes que hasta para trampear los datos les han pillado con las manos en la masa. Llevan décadas intentando vender que la escuela catalana es un modelo de éxito, pero la realidad es tan pura como incontestable.

Todos los indicadores demuestran que el nivel va de fracaso en fracaso. Pero lo más indignante no es solo la trampa, también es la cobardía. ¿Qué han hecho cuando el escándalo ha saltado? Lo de siempre, buscar un chivo expiatorio, y, en este caso, lo que han intentado es tratar de culpar a los centros educativos y a las direcciones.

Pretenden hacer ver, ante la opinión pública, que los claustros de profesores no supieron interpretar las instrucciones o que aplicaron mal los criterios de exención. ¿Pero el PSC pretende que la responsabilidad caiga sobre el profesorado, ese profesorado que está desbordado y falto de recursos? Hay que tener cuajo para usar a los docentes como escudo humano para tapar las vergüenzas de su gobierno.

Ustedes conocían este desastre desde el marzo, y lo han ocultado. Lo acaba de reconocer aquí. Lo ocultó el *conseller* Dalmau cuando ocupó su cargo, y lo ocultó usted cuando volvió a la *conselleria*. Y ahora nos viene a decir «transparencia». Ha dicho esa palabra unas cuantas veces, diciendo que nos lo han comunicado antes de que empiece el curso en septiembre.

¿Qué pretende, que le demos las gracias por ocultarlo cinco meses en lugar de seis? Que nos hemos enterado por la prensa, ¿eh?, no por una llamada suya, señora *consellera*.

Desde marzo, algunos portavoces de esta cámara hemos llegado a mantener hasta cuatro reuniones con el señor Dalmau cuando ocupaba su cargo y con usted, y hace unas escasas semanas con el *secretari* de Millora Educativa, y no dijeron ni una palabra.

Sabían desde hace meses que la muestra estaba viciada y que la OCDE iba a tumbar la validez de las pruebas de Cataluña. ¿Y qué hicieron? Callar y esperar con calculado cinismo a que llegara el último día del calendario de plenos de este Parlament para dar la noticia con nocturnidad y alevosía.

Pensaban que el verano lo taparía, confiaban en que septiembre la gente ya estaría a otra cosa, y eso demuestra una mala fe aplastante, una profunda falta de ética y una burla sistemática al control parlamentario.

¿Y saben cuál es el coste real de este trilerismo? Pues que por su culpa y por culpa de esta maniobra, Cataluña se quedará durante seis años a ciegas, seis años sin un dato objetivo, riguroso y homologable a nivel internacional sobre la evolución real del aprendizaje de nuestros alumnos. Seis años sin poder diagnosticar los problemas para ponerles soluciones.

Hoy está usted aquí sola en esta comparecencia, pero tendría que hacerlo también quien fue titular del Departament d'Educació hasta abril, cuando este escándalo ya se había materializado. Es por eso que le pregunto, ¿tomó usted la decisión de aplicar esos criterios para tratar de alterar la muestra o fue el *conseller* Dalmau? ¿Tomó usted la decisión de ocultarlo o la tomó el *conseller* Dalmau? ¿Dio Salvador Illa la orden de ocultarlo y de esperar a que terminara el último pleno de sesiones para que la oposición no pudiera pedirle explicaciones en sede parlamentaria y para

que él se fuera ya de viaje? ¿Quién dio, quién decidió que no se informara al Parlament cuando se tuvo conocimiento de esta incidencia? ¿Quién decidió esperar hasta el último día de periodo de sesiones para hacerlo público? ¿Quién recibió la primera alerta, *consellera*? ¿Quién decidió que no era necesario comunicarla? ¿Quién dio la orden de mantener el silencio durante cinco meses? ¿Quién asumió el mando de esta crisis mientras usted estaba ausente? ¿Quién validó las decisiones que se tomaron en ese periodo? ¿Quién ha decidido señalar a los centros educativos en lugar de asumir responsabilidades el *departament*? ¿Quién decidió que era mejor hablar de incidencia técnica en lugar de reconocer la gravedad de lo ocurrido?

Porque a lo mejor usted es un escudo político ya calcinado por las huelgas de docentes para evitar que quien se queme sea el *conseller* de la Presidència, la mano derecha de Salvador Illa, porque hasta abril fue él quien ocupó su asiento y quien cumplió sus funciones.

Y eso significa que usted tiene, evidentemente, que asumir responsabilidades políticas por ser la titular del *departament*, pero también tiene que ser responsable el *conseller* de Presidència, porque no lo ha sido y no ha dado ni una explicación.

Si durante su sustitución se recibieron alertas, se tomaron decisiones y se optó por no actuar, también él tendrá que explicar cuál fue su papel en todo esto. Porque todos los catalanes, señora *consellera*, tienen derecho a saber quién, cuándo lo sabía y quién decidió callar.

Pero seamos sinceros, esto es lo que ustedes pretendían desde el principio, romper el termómetro para que nadie pueda medir las políticas de su fracaso. Es exactamente la misma táctica que aplicaran cuando decidieron desmontar el modelo censal de las evaluaciones de competencias básicas para sustituirlo por un modelo muestral descafeinado y ajustado a la medida para manipular los datos.

El objetivo siempre ha sido el mismo: opacidad y maquillaje de datos para ocultar que el modelo que llevan décadas defendiendo como un éxito no es

más que una ruina pedagógica. Y no, *consellera*, se equivocan si piensan que el verano va a enfriar este escándalo. Las familias, los profesores y la sociedad catalana no son tontos, *consellera*, por mucho que parezca que su Govern se lo cree. Nadie se cree su cuento de fallos técnicos.

Por la maniobra de manipulación, por la incompetencia en la gestión, por echar la culpa a los docentes y por mentir a esta cámara ocultándolo durante meses, usted tiene que asumir responsabilidades y dimitir, y hoy no ha asumido ni una responsabilidad. Dimita, *consellera*.

Salvador Illa ha dicho hace escasos días que no hay que colgarle el muerto a nadie. Una frase que encaja perfectamente con lo que él lleva representando hace años: no asumir nunca responsabilidades por nada. No las asumió por las compras de mascarillas durante la pandemia cuando era ministro, ni las ha asumido con las investigaciones por irregularidad en la campaña que llevó al PSC a la presidencia, ni ahora con los escándalos en las pruebas PISA. Eso es el modelo de Illa: ninguna responsabilidad, ninguna dimisión. Van de escándalo en escándalo y esperan que los catalanes lo asuman como normal. En cualquier empresa privada, no habrían durado ni un día, *consellera*.

Illa lo sabía, Illa lo escondió e Illa se largó de viaje a Vietnam. Y, cuando aterriza, es cuando permite que salga el escándalo. Y tiene la poca vergüenza de decir que no le colguemos el muerto a nadie. ¿Se piensa, *consellera*, que ustedes están cobrando más de 130.000 euros para no asumir ninguna responsabilidad por nada, que no hay que buscar responsables? Qué vergüenza me daría formar parte de este Govern, *consellera*.

Consellera, yo solo le pido una cosa: responda. No a mí, sino a las familias, a la comunidad educativa y a todos los catalanes, que son, en definitiva, los que le pagan el sueldo para hacer algo más que mentir y manipular.

Gracias.

La presidenta

Gracias, señor diputado. Ara és el torn del Grup Parlamentari de VOX en Catalunya, i té la paraula el diputat Manuel Jesús Acosta.

Manuel Jesús Acosta Elías

Moltes gràcies presidenta. Senyora consellera, senyor secretari de Millora Educativa. Lo que el Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya, dirigido por usted, señora Niubó, comunicó públicamente el pasado viernes 24 de julio es un hecho que usted conocía, lo sabía y lo ocultó durante cuatro meses. Y es un hecho terriblemente, extraordinariamente grave, de un nivel de ineptitud política y profesional tan grande, tan letal para el presente y el futuro de tantos niños y adolescentes y jóvenes catalanes que, sin ningún paliativo, desde el Grupo Parlamentario de VOX, tengo que exigirle su dimisión inmediata. Es más, si usted tuviera, conservara un mínimo de dignidad política, hoy mismo, por iniciativa suya, nos hubiera presentado su dimisión.

Y tengo la obligación de ser tan expeditivo –lo siento– porque, cuando estamos a punto de conocer los resultados de la nueva edición de las pruebas PISA, en los que toda la comunidad educativa –las familias, los profesores, la Administración– tenía la mirada fijada después de los desastrosos resultados de hace cuatro años y de una serie histórica de hundimiento en comprensión lectora, en ciencias y en matemáticas desde el año 2015 como mínimo, usted, señora Niubó, nos acaba de informar de un supuesto error que no permitirá comparar sus resultados con los de años anteriores. Es decir, su negligencia, su irresponsabilidad nos van a impedir saber si el nivel de la escuela catalana ha mejorado o si sigue hundiéndose en el abismo, como hasta ahora, condenando a niños y jóvenes catalanes a una terrible incertidumbre, a un futuro profesional y personal precario y mísero, provocando la destrucción de la sociedad del bienestar o de lo que nos queda todavía de sociedad del bienestar, ya que, sin un sistema educativo de calidad excelente, dígame usted de dónde van a salir los futuros profesionales, médicos, abogados, juristas, economistas, profesores, excelentes, de calidad, que sostengan esta sociedad del bienestar.

Dice usted que, por error, por una incidencia técnica, la prueba la hicieron menos de los alumnos imprescindibles para que los datos sean representativos. Es decir, para saber cómo va la educación en Cataluña, ahora tendremos que esperar hasta el año 2029. Pero el criterio de la OCDE es claro y lo conocía el Departament d'Educació,

señora Niubó, concretamente el Consell Superior d'Avaluació del Sistema Educatiu, que es el que durante décadas ha supervisado y coordinado las pruebas PISA, sin que nunca antes hubiera cometido el supuesto error que ahora estamos denunciando.

Oiga, que hablamos de que la Generalitat ha excluido a un 23,2 por ciento de los alumnos que debían haberse examinado, cuando el máximo está en el cinco por ciento. Es que se han pasado dieciocho puntos sobre lo permitido, es que han excluido a uno de cada cuatro alumnos.

Otro hecho que agrava aún más su terrible negligencia es el siguiente. La OCDE ya le advirtió hace tiempo –en marzo–, antes de iniciarse la prueba, de esta anomalía para que rectificase. Pero usted, señora Niubó, como responsable del Departament d'Educació de la Generalitat, no actuó con diligencia. No corrigió el error, lo ocultó y siguió adelante con los faroles, como se suele decir.

Por ese motivo no es infundada mi sospecha, que se la traslado a modo de pregunta retórica: ¿este catastrófico error, que usted denomina «incidencia técnica»..., no se trata de una estrategia del Departament d'Educació de la Generalitat para evitar que salgan a la luz unos resultados de comprensión lectora, ciencias y matemáticas que se vislumbran malos o muy malos?

Y para hacer esta pregunta retórica me baso en cuatro argumentos. Uno: las pruebas de competencias básicas de 2023, 24 y 25 nos indican que el nivel educativo de Cataluña en general está hundido en la miseria. Dos: los criterios pedagógicos y metodológicos que configuran los actuales currículums de educación básica son los mismos que los de 2022. Tres: los propios miembros de la OCDE que trabajan para las pruebas PISA –por ejemplo, Francesc Pedró– reconocen que en Cataluña el conjunto de alumnos con necesidades educativas especiales, que son de tipo conductual, cognitivo e incluso físico, que son los criterios que tiene en cuenta la OCDE, suponen el cuatro por ciento. 4: la anomalía no es de muestreo, no es una anomalía estadística, no es una anomalía técnica; es una negligencia política en toda regla, que trata de encubrir y esconder los nefastos resultados que sabían que iban a obtener.

Además, la demora en informarnos de este error, subterfugio, trampa, llámale como quieran –cuatro meses, ¿eh?, cuatro meses– y sus prisas ahora, señora *consellera* Niubó, en comparecer justo antes de empezar el mes de agosto, ¿no obedece a una táctica para diluir el trágico impacto de esta terrible noticia aprovechando el periodo de vacaciones del Parlament y de la mayoría de los ciudadanos catalanes?

Con premeditación y alevosía comparece hoy en pleno verano. Con premeditación y alevosía ha actuado durante cuatro meses. Ha tenido oportunidades de hacerlo previamente. Ya sabemos cómo actúa el Departament d'Educació. Conocemos su *modus operandi*. Lo conocemos. Menuda cadena de favores. Mientras su jefe está en Vietnam, a miles de kilómetros, para que no se dañe su imagen en un alarde de cobardía, usted se queda aquí declarando para que finalmente un tercero se lleve la culpa.

Tienen muchos cadáveres en el armario. Véase el caso de Enric Trens o el caso de Carles Vega. ¿Quién será la siguiente? ¿La señora Sònia Fernández? Si tiene que echar a un técnico cada vez que haya errores, se van a quedar sin plantilla. Chivos expiatorios de su incompetencia. Dirá que es una cuestión técnica para que la depuración de responsabilidades no le salpique. Todos sabemos que la responsabilidad es política. Y usted, señora Niubó, es quien está al frente del Departament d'Educació, para lo bueno y para lo malo.

Lo que produce todavía más indignación es que anuncie, la Generalitat, que se ha creado una Comisión de Coordinación de Pruebas y Estudios de evaluación a fin de hacer una supervisión exhaustiva de las muestras de las pruebas de evaluación en toda Cataluña. Si cada vez que cometen un supuesto error tienen que crear una comisión, no habrá suficientes días en el año para cubrir tanta comisión.

Esto, de verdad, señora Niubó, es una tomadura de pelo en toda regla. Se lo tengo que decir así. Es marca de la casa del Partido Socialista. Cuando la Generalitat mete la pata, cuando es incapaz de gobernar con eficacia, crea una nueva comisión o cambia el nombre de un ente o una dirección general para intentar vendernos que así ya está todo arreglado, aunque todo sigue igual, sin ningún cambio estructural.

Ejemplos. Véase cómo la DGAIA, ante los escándalos de corrupción y de violación de menores..., el Partido Socialista cambia su nombre por DGPPIA, o cómo el

Consell Superior d'Avaluació del Sistema Educatiu, tras conocerse el desastre de los últimos resultados de las pruebas PISA..., el Partido Socialista cambia su nombre por el de Agència d'Avaluació i Prospectiva d'Educació. En verano, en julio de 2025.

En definitiva, la sociedad catalana no puede permanecer tres años más sin conocer los fallos que tiene su sistema educativo. Es imposible, no puede, no se lo puede permitir, y más cuando en las pruebas PISA anteriores, las de 2022, Cataluña fue la región de España que sufrió el mayor ritmo de deterioro.

Es imposible entender que usted, cuando la entrevistaron en la revista internacional *Educational Evidence* en septiembre de 2024, afirmara: «Es necesario recuperar el orgullo y el prestigio del propio sistema y de la educación en general.» Hombre, por lo menos diría yo que esto tiene un poco de guasa, porque dos años después usted ha dejado Cataluña sin evidencias educacionales al destrozar las pruebas PISA. Es inadmisibile que nos quiera convencer de que el mejor modo de recuperar el orgullo y el prestigio del sistema educativo catalán era dejarlo hasta 2029 sin mecanismos de evaluación.

Exigimos el cese inmediato de la consejera, su dimisión, señora Niubó, por ser incapaz de gobernar su *conselleria*, conduciendo a cientos de miles de niños y jóvenes a un futuro incierto, lleno de zozobra e impidiendo que la escuela vuelva a ser el ascensor social, que lo había sido siempre y nunca debió dejar de serlo.

¿Esto es lo que usted y el señor Illa entienden por «prosperitat compartida», que repiten hasta la saciedad? Usted, que se llena la boca de escuela inclusiva, al dejar fuera de las pruebas PISA a uno de cada cuatro alumnos, demuestra que su modelo es el contrario: la escuela excluyente.

Muchas gracias.

La presidenta

Muchas gracias, señor diputado. Ara és el torn del Grup Parlamentari Comuns, i té la paraula la diputada Jéssica Albiach.

Jéssica Albiach Satorres

Gràcies, presidenta. Bona tarda a totes i a tots. Consellera, li he de dir que la compareixença que vostè ha fet, almenys a mi, m'ha semblat del tot decebedora. I

també que això que ha passat amb les proves PISA és un desastre. I disculpeu que utilitze aquestos termes més col·loquials. Però és que li he de reconèixer que no n'hi ha eufemisme capaç de tapar un error d'aquestes dimensions, i menys en una situació d'emergència, de crisi educativa, com la que estem vivint.

I el pitjor de tot és que plou sobre mullat. I, clar, vostè ve aquí a dir entre poc i res, perquè aquesta ha sigut la veritat, amb l'excusa de que les diligències encara estan obertes. Per tant, avui sortirem igual que hem entrat. Bé, igual o pitjor. Perquè, clar, més indignades per la manca d'informació i per la manca de claredat. Perquè després de quatre mesos des que vostès saben que aquestes proves, aquesta mostra no estava ben feta, vostès venen i ens diuen que és que les diligències encara no estan tancades. I, per tant, jo crec que la primera pregunta que necessitem que vostè respongui és: quants mesos mes necessiten vostès per tancar aquestes diligències? Perquè, clar, jo crec que en quatre mesos hauria d'haver sigut suficient per esbrinar què és el que ha passat.

I també l'hi he de dir: és que aquesta vegada l'error és exclusivament seu, és exclusivament del seu departament. Perquè, clar, vull dir, aquí hem anat assistint a un any convuls en el Departament d'Educació. I és cert, n'hi havien molts temes, com la manca de recursos, que sí que li podien donar la responsabilitat a les retallades que en el seu moment va fer Convergència. N'hi han temes de resultats acadèmics, de resultats educatius, que sí que li podien atribuir a girs de volant o manca de gestió a altres governs anteriors. Però és que el desastre d'aquesta vegada és exclusivament seu. I entendrà que en un moment de crisi educativa fa saltar encara més les alarmes i genera, si és possible, més desconfiança i més manca de credibilitat en un sistema que ja està molt tocat.

El que ha passat amb les proves PISA és molt greu. I, per tant, jo crec que no el podem despatxar amb una incidència tècnica o amb un error administratiu. És que crec que és molt més profund. És un error garrafal del Departament d'Educació, que ens impedeix poder comparar els resultats amb els del 2022, comparar els resultats amb els d'altres països, i tampoc ens permet avaluar l'impacte de totes les mesures que s'han pres des del PISA del 2022.

Per tant, jo crec que està bé reconèixer que ha fallat alguna cosa, però és que no és suficient. I, per tant, és indispensable que tothom, que tota la comunitat educativa, jo diria que tota la ciutadania de Catalunya sàpiga què va fallar, qui havia d'actuar i per què no ho va fer. Per tant, la primera pregunta és molt clara: o sigui, quina peça ha fallat en la cadena de comandament? Qui havia d'haver supervisat que la mostra era correcta o no i no ho va fer?

I ho torne a dir: jo crec que quatre mesos després de que vostès tenen aquesta primera notícia, serien o haurien de ser suficients

Fitxer 6

perquè és que, si no, encara això ens demostra que estem pitjor del que pensàvem.

I la segona pregunta que jo crec que també els hem de fer: si vostès ho saben des del mes de març i des del mes de març fins ara ens hem reunit..., jo ja he perdut el compte de les vegades que ens hem trobat, per què han esperat a la darrera setmana de juliol, en un moment en el que una bona part de la comunitat educativa i de les famílies ja estan de vacances? I l'única resposta que trobem és que vostès pensaven que aquest tema, bé, potser passaria sense pena ni glòria i com si no ens adonàrem de la importància que té.

Per tant, consellera, ja l'hi he dit: una compareixença que per nosaltres ha sigut decebedora, perquè, a més, venim d'un any on el desgavell educatiu... I encara no ha acabat la revolta educativa, i amb raó, per part de la comunitat educativa. Ens han portat a vore totes les costures del sistema d'errors propis del seu Govern i també d'errors passats. Les decisions dels últims anys han generat una desconfiança i un impacte en la reputació del sistema que és salvatge, amb canvis curriculars amb presses i sense consens, amb problemes recurrents en la planificació de l'inici de curs, amb la manca de docents en especialitats, amb la gestió de la borsa de substitucions, que ha deixat els centres setmanes sense cobrir baixes, per no parlar, evidentment, del decret d'escola inclusiva. Per tant, el decret és massa llarg i respon a un patró de mala planificació i de manca de previsió. I el tema que avui ens ocupa senzillament és la gota que ja fa vessar el got.

Per tant, consellera, el departament ha d'explicar quin paper va tindre la inspecció educativa, quin paper va tindre l'empresa aplicadora i també els organismes responsables de l'avaluació i, sobretot, per què no es va activar cap alerta quan les exempcions van passar primer del cinc al deu i després del deu al vint-i-tres. Perquè la transparència no és explicar l'error quan ja ha transcendit, sinó també és aportar dades i assumir responsabilitats. I ho torne a dir: si en quatre mesos encara no sabem, no saben què és el que va fallar, comencem a estar pitjor del que pensàvem.

I, a partir d'aquí, jo crec que aquesta situació en la que ens trobem també ens hauria de permetre obrir una mica el focus i veure com estan funcionant les proves d'avaluació. Perquè, consellera, jo no sé si vostè creu que exclouren un de cada quatre infants de la realització de les proves... I no m'estic referint als PISA; m'estic referint a aquells amb els quals van coincidir els PISA i que podria ser una part de la justificació de per què al final el PISA va passar del cinc al vint-i-tres per cent. Jo no sé si li sembla normal que unes proves d'avaluació del sistema excloguen un de cada quatre infants. Clar, és que estem parlant d'un 23,2 per cent en les proves de final d'etapa de quart de l'ESO.

Clar, segons la Generalitat, quin és l'alumnat que no té l'obligació de fer aquestes proves? –llegeixo textualment. «Està exempt de fer la prova o algun dels seus exercicis l'alumnat que s'ha incorporat al sistema educatiu català en els darrers dos anys i que no té el coneixement suficient de les llengües de la prova; l'alumnat amb necessitats educatives especials derivades de discapacitats físiques, psíquiques o sensorials que repercuteixen en desfasaments greus de l'aprenentatge, i l'alumnat que, per malaltia prolongada o per situacions administratives o jurídiques, no pugui assistir al centre.»

Per tant, consellera, jo li pregunte: li sembla normal que un de cada quatre alumnes no faci aquesta prova? Perquè l'error de les proves PISA al final ens pot portar a descobrir que els resultats acadèmics dels nostres infants, que ja pensàvem que eren molt dolents, encara són pitjors, clar. O siga, de moment el que estem coneixent és que el sistema dona per bo que alumnes que estan dos anys escolaritzats en l'escola catalana no sàpiguen català. Clar, estem normalitzant que n'hi haja alumnes que estan dos anys escolaritzats i que no coneixen les nostres llengües. Això vol dir

que no s'estan assabentant de res en classe. Ja ens ho alertaven els professors, però aquí no ha passat res.

I, segon, se suposa que tenim un sistema que és inclusiu, però que a l'hora de fer les proves diagnòstiques exclouem l'alumnat NESE. A perquè distorsionen els resultats. Doncs si els resultats de les proves ja ens diuen que els resultats són molt preocupants, si hi incorporem el conjunt de l'alumnat, imaginem-nos la realitat amb la que han de treballar cada dia els docents del nostre país.

Li he de confessar que a mi els criteris d'avaluació i d'exempció de l'alumnat que hem trobat el primer que em fan pensar és que acaben sent d'alguna manera quasi unes proves a la carta. Jo li demane, consellera, que ens desmenteixi aquesta percepció que tenim. Però és que, clar, un de cada quatre alumnes fora de les proves diagnòstiques, nosaltres no ho veiem normal.

I la tercera qüestió que vull comentar. Clar, a veure, la lectura mediàtica i política que es fa de les proves PISA és com si això fora el Mundial de futbol o com si fora Eurovisió. L'educació és molt més complexa que tot això. Ara, això no exclou l'error que vostès han comès. Però sí que és cert que, tot i que necessitem dades reals que ens informen sobre la salut o la malaltia del sistema, no podem reduir l'educació ni a una puntuació ni a un rànquing internacional, perquè això no són polítiques educatives. PISA no mesura la inclusió, el benestar emocional, la convivència, la capacitat de l'escola per compensar les desigualtats.

I, ho torne a dir, això no li treu importància a l'error, però també crec que és important que ens plantejem fins a quin punt i per a què serveix PISA o no serveix. I, per tant, les dades són necessàries per mesurar la salut acadèmica del sistema, però també haurien de servir per identificar les desigualtats i per dirigir els recursos allà on són més necessaris.

I, per acabar, consellera, nosaltres reclamem una auditoria independent de tot el que ha passat en les proves PISA 2025 –potser no triguen quatre mesos i de moment encara no tenim resultats– i una avaluació per veure les proves pròpies com s'estan aplicant, amb quins criteris, amb quins percentatges, publicar els indicadors desagregats per nivell socioeconòmic, per complexitat, per territori i també per

titularitat, i avaluar l'impacte de les mesures que s'han adoptat després del PISA del 2022.

Gràcies.

La presidenta

Gràcies, senyora diputada. Ara és el torn del Grup Parlamentari de la Candidatura d'Unitat Popular, i té la paraula la diputada Pilar Castillejo.

Maria Pilar Castillejo Medina

Gràcies, presidenta. Consellera, nosaltres no compartim ni el marc PISA ni que l'OCDE hagi de marcar el rumb de l'educació catalana, però la veritat és que aquesta és l'eina que vostès han triat, és la que han pagat, la que han convertit en referència de la seva política educativa. Però la veritat és que ni tan sols han estat capaços d'aplicar-la amb garanties.

I, després d'escoltar les seves explicacions o, millor, les seves *no* explicacions, nosaltres no podem acceptar que el que ha passat es redueixi a una incidència tècnica, com ens ha dit. Si gairebé una quarta part de l'alumnat seleccionat n'ha quedat fora, està clar que això no és una confusió; vol dir que les instruccions no eren prou clares, que no es van formar adequadament les persones responsables i que no hi havia cap sistema de supervisió capaç de detectar què és el que estava passant amb les proves.

El Govern ha presentat PISA com una eina que és imprescindible per conèixer el sistema educatiu, i després no garanteix les condicions mínimes per aplicar-la. Nosaltres creiem que no es pot donar tanta importància, tanta transcendència política a una prova i després gestionar-la sense control, sense traçabilitat i sense un organisme plenament operatiu que n'assumeixi la responsabilitat.

I per nosaltres cal parlar també sobretot de l'alumnat exclòs. O es van aplicar malament els criteris PISA o el que passa és que PISA és incapaç de representar una part significativa de la realitat educativa catalana. I nosaltres el que creiem és que les dues coses han passat alhora. Les estimacions situen al voltant de l'onze per cent l'alumnat que podria complir criteris justificats d'exclusió per la complexitat del nostre sistema, molt menys del que finalment va passar, però més del doble

d'aquest màxim del cinc per cent que accepta PISA. I, si per encaixar en aquesta prova el que cal és fer veure que la complexitat del sistema català és inferior a la real, doncs la comparació internacional deixa de ser neutral. Sembla que el Govern adapta l'alumnat a les necessitats de l'estadística, i això desvirtua la realitat.

També creiem que el problema és que el departament tampoc no disposa d'una fotografia actualitzada de la complexitat dels centres, i això pot haver actuat amb que en aquests cinquanta-un centres es donés el vistiplau. El 2026 continuem utilitzant una classificació que es va aprovar el 2021, i es va aprovar amb dades del curs 18-19. Llavors, estem determinant quin centre necessita més recursos amb una fotografia que és anterior a la pandèmia, que és anterior a l'empobriment de moltes famílies, a l'encariment últim de l'habitatge, als canvis de població dels darrers anys. I això, evidentment, no és un problema que afecta només l'estadística, perquè aquesta classificació també determina quins centres reben més professorat, afecta les ràtios, els recursos addicionals, els programes específics. I, si aquesta classificació està desactualitzada, també ho està la distribució dels recursos. Hi pot haver centres que avui treballen en condicions d'alta complexitat, però que per vostès continuen sent considerats oficialment centres ordinaris. Segurament això és el que està passant.

La complexitat, a més a més, no és una situació fixa. Canvia amb la matrícula viva, amb l'arribada d'alumnat nouvingut, amb la situació econòmica de les famílies, amb els desplaçaments, amb milers de condicions. I no es pot revisar cada sis o set anys aquesta realitat que pot canviar radicalment. Per tant, ara mateix som a finals de juliol i continuem treballant amb dades de fa set anys, quan vostè ja va dir que tornarien a revisar la classificació dels centres, però això no ha passat.

Per això els hi demanem que ens diguin quan estarà disponible aquesta nova classificació dels centres, com garantirà que a partir d'ara s'actualitzi de manera anual o bianual. No es pot pagar 1 milió i mig d'euros a l'OCDE perquè diagnostiqui l'educació catalana mentre el departament ni tan sols manté actualitzada la informació necessària per saber què passa als seus centres.

A banda, també nosaltres pensem que PISA no ens dona una fotografia ni completa ni neutral de l'educació. És una prova parcial, és una prova vinculada a determinada

concepció neoliberal. Concentra l'avaluació en unes poques competències, converteix els resultats en rànquings i orienta les polítiques educatives cap al rendiment, cap a la productivitat i cap a la competitivitat. I això per nosaltres té conseqüències molt clares, perquè quan una determinada prova –aquesta que ens fa l'OCDE– es converteix en la principal mesura de l'èxit o el fracàs d'un sistema, els governs acaben prioritant allò que la prova pot mesurar, i el que acaba passant és que la política educativa s'orienta a millorar puntuacions, a millorar posicions en una classificació en lloc de garantir drets i en lloc de respondre a les necessitats de l'alumnat.

Tampoc no podem oblidar que l'OCDE és un organisme de cooperació econòmica. No és una institució pedagògica, no respon democràticament davant la comunitat educativa catalana, i les seves recomanacions parteixen d'una determinada manera d'entendre l'educació i la seva relació amb el mercat de treball i amb el creixement econòmic. I educar no és preparar capital humà per competir millor. La qualitat educativa també és garantir la inclusió, reduir desigualtats, formar en pensament crític, transmetre la llengua i la cultura, construir convivència. Però tot això se subordina si PISA és qui converteix el criteri principal per valorar el sistema.

El Govern ha pagat l'OCDE perquè li digui què ha de fer, però al mateix temps tenim la comunitat educativa, que fa molts anys que assenyala quines són les necessitats dels nostres centres: plantilles insuficients, especialistes, recursos per a l'educació inclusiva, estabilitat dels equips, menys burocràcia, més finançament. Vostès han buscat una autoritat fora per no assumir el problema i el conflicte polític que tenen a dintre.

Vostès coneixien, a més a més, aquest problema de les proves PISA des de feia molts mesos. Però, tot i això, el 6 de juliol van presentar públicament les conclusions, les recomanacions de l'OCDE sense explicar que aquesta mostra catalana estava afectada i que els resultats no serien comparables. Van amagar part de la informació. Van utilitzar l'OCDE quan els servia per avalar la seva política, però van ocultar la informació que qüestionava la seva pròpia gestió. I això no és només una falta de transparència, sinó que és un ús polític i selectiu de la informació.

I aquí necessitem respostes concretes. Quan sabien vostès, quan van tenir coneixement d'aquesta incidència? Quina informació tenia el Govern quan va organitzar aquest acte el 6 de juliol? Qui va decidir que no s'havia d'explicar públicament aquesta errada, aquest desgavell? Per què van considerar acceptable presentar tot el tema de l'OCDE sense informar d'aquesta prova?

El departament ha anunciat aquest procediment intern i reservat, no?, aquest procediment que vostè ens acaba d'explicar, però nosaltres creiem que els ciutadans tenim dret a saber què és lo que s'està investigant, qui en són els responsables i, sobretot, quan acabaran aquesta investigació interna que estan fent, quina informació es farà pública. No pot ser que, sota aquesta qualificació de reservat, vostès converteixin la informació en opaca. Perquè vostès ja han trigat molts mesos a donar aquesta informació.

Tampoc no n'hi ha prou amb identificar en quin punt administratiu es van aplicar malament els criteris. Això pot explicar un funcionament tècnic de l'error, però no respon a la decisió política de per què van callar. La investigació pot determinar qui va confeccionar una llista, qui havia de revisar-la, però no pot substituir una explicació sobre per què el Govern va continuar fent propaganda de l'OCDE mentre coneixia el problema i no va dir res. No pot ser que la responsabilitat es dissolgui entre els centres, el ministeri, les empreses contractades, l'OCDE o els canvis en els organismes d'avaluació. La Generalitat era responsable de garantir l'aplicació de la prova a Catalunya. També va decidir mantenir el procés mentre aquest Consell Superior d'Avaluació estava desactivat i la nova agència encara no exercia plenament les seves funcions,

Fitxer 7

i per això li demanem si les conclusions de la investigació es faran públiques, en quin termini i quan ho faran, si assumiran responsabilitats, qui les assumirà. Consellera, nosaltres ja li hem demanat, per altres temes, les seves responsabilitats. Des de la CUP li hem demanat la seva dimissió perquè porta arrossegant els problemes de la comunitat educativa sense donar una solució. Això només ve a sumar-se a tota aquesta suma de problemes que vostè no és capaç de solucionar. I

crear una comissió, com ens acaba d'explicar..., crear una comissió de coordinació pot servir per evitar que torni a passar, no diem que no, però no pot ser la manera de tancar el que ja ha passat sense que ningú no respongui i sense que ningú no assumeix cap responsabilitat.

I aquest cas, com vostè ha dit, s'afegeix a altres problemes –també diuen que tècnics– que venen arrossegant: amb les adjudicacions, amb baremacions, amb la borsa docent, amb els aplicatius que fallen... El departament presenta cada un dels episodis com si fos un problema tècnic independent. Però si els errors es van repetint i afecten àmbits centrals del sistema, el problema ja no és un problema tècnic, és un problema polític. Falta capacitat pública, planificació, recursos i, sobretot, falta una direcció capaç de resoldre els problemes.

I aquest és el context en què començarà el curs nou, amb una vaga educativa convocada ja per al dia 8 de setembre, no perquè el professorat necessiti que l'OCDE li expliqui què falla, sinó perquè ja fa anys que ho explica i el Govern continua sense donar-hi resposta. Continuem encallats amb el mateix problema. El problema no és que faltin diagnòstics externs, consellera, a l'educació catalana; el problema és que vostè no escolta, no negocia i no posa els recursos allà on tots sabem que fan falta.

La presidenta

Gràcies, senyora diputada. Ara és el torn del Grup Mixt i té la paraula la diputada Rosa Soberana.

Rosa Maria Soberana i Bonet

Gràcies, presidenta. Consellera, és gravíssim el que està passant a Catalunya, el que Catalunya hagi quedat fora de l'informe PISA del 2025. Segons vostè ens diu, la incidència és tècnica; el que és un fracàs institucional que posa en dubte la credibilitat del sistema educatiu i del Govern del qual vostè forma part. Si les dades de PISA del 2022 ja eren un desastre, quines són les dades reals que avui se'ns estan amagant?

El 2022 Catalunya va obtenir un dels pitjors resultats de la seva història. Es van perdre vint-i-un punts en matemàtiques respecte al 2018; van protagonitzar una de

les caigudes més importants de tot l'Estat en comprensió lectora, en ciències, segons l'OCDE. I ja fregàvem els nivells de països baixos com Turquia. L'abandonament escolar prematur seguia molt per sobre de la mitjana europea.

Aquelles dades ja eren un toc d'alarma, ja ens deien que el sistema educatiu català estava perdent pistonada. Recorden què va passar a finals del 2022, quan es van fer públics aquests resultats? L'endemà mateix, el govern d'Esquerra va sortir a dir que la davallada s'explicava per una sobrerepresentació d'alumnes immigrants en la mostra escollida per l'OCDE.

Catalunya queda fora de l'informe internacional perquè la mostra és invàlida. Es va excloure el 23,2 per cent dels alumnes seleccionats quan el reglament internacional només permet arribar al cinc per cent, gairebé un de cada quatre alumnes, consellera. Ens diran a qui han exclòs i per què? Excloure el vint-i-tres per cent de la mostra PISA no és cap error tècnic; és una decisió que deixa fora de l'examen un de cada quatre alumnes, amagant la realitat d'un sistema educatiu que fa aigües.

Els alumnes exclosos eren una mostra qualsevol? Eren principalment alumnes amb dificultats i necessitats especials o vulnerables, com a vostès els hi agrada dir? És de sentit comú que si deixen fora precisament els alumnes que poden obtenir pitjors resultats, la nota mitjana només pot anar en una direcció: cap amunt.

Però no és així. L'OCDE ha conclòs que la mostra catalana no és representativa. Si unes dades ja exclouen gairebé un de cada quatre alumnes, han acabat sent invalidades. Com devien ser els resultats reals? Quin és el nivell dels nostres alumnes? Com ho podem saber?

El més greu no és que el sistema educatiu estigui malament; el més greu és que avui ni tan sols saben fins a quin punt. Catalunya es queda sense indicadors internacionals comparables fins al 2029; sis anys, sis anys sense poder saber si millorem o empitjorem, sis anys a les fosques. Consellera, aquest fracàs no apareix del no res: és la conseqüència d'anys de males polítiques educatives.

Fa mesos que ja advertim que mai no hi havia hagut tants instruments legals per protegir la llengua catalana, mai. El català és la llengua vehicular de l'escola, s'editen centenars de llibres en català, la retolació comercial està regulada i, malgrat això, el català retrocedeix als patis, als carrers i a moltes llars. És una paradoxa que

demostra que les lleis per si soles no solucionen res quan falla el sistema educatiu. Doncs el mateix passa amb la qualitat d'ensenyament. Fa anys que els mestres diuen que han perdut l'autoritat, que passen més hores fent burocràcia que preparant classes i que han de gestionar conflictes socials, familiars i culturals que no els pertoca i que abans pràcticament no existien.

I quan intenten posar ordre o exigir respecte, és la mateixa Administració la que els deixa desamparats. Ens sorprèn que cada vegada sigui més difícil trobar professionals que vulguin dedicar-se a l'ensenyament. Cal afrontar que cada vegada hi ha més complexitat dins les aules. Els mateixos docents expliquen que el nombre d'alumnes que necessiten suport específic o que arriben sense conèixer la llengua ni els continguts curriculars han augmentat considerablement.

Quant trigaran a admetre que la immigració massiva i invasiva ens condueix a aquest fracàs de país? I no ho diem nosaltres, ho diuen els resultats. Davant d'una situació tan greu, no volem que la resposta del Govern sigui crear una nova comissió, no una altra més. Sembla que en aquest país hi hagi una recepta infal·libre: quan esclata una crisi, es crea una comissió; quan hi ha un escàndol, una altra comissió; i quan fracassa una política pública, un nou organisme amb un nom diferent. Ja ho hem vist amb la DGAIA: en lloc d'assumir responsabilitats, s'anuncia una nova estructura. Es protegeix i s'apuntala el règim, però els problemes continuen exactament iguals.

Consellera, l'educació és massa important perquè la convertim en un exercici de mer maquillatge estadístic. No podem buscar excuses cada vegada que arriba un informe internacional. No podem amagar la realitat als catalans. Quan un govern amaga les dades, genera desconfiança. Els catalans tenim el dret a saber quin és l'estat del sistema educatiu; tenim dret a saber qui va prendre aquestes decisions, qui ha deixat Catalunya fora del principal informe internacional d'avaluació. Tenim dret a exigir responsabilitats polítiques.

Quan un govern fracassa de manera reiterada, ha d'assumir-ne les conseqüències. Quan els resultats educatius s'enfonsen, quan s'invalida les dades internacionals, quan es perd la credibilitat davant l'OCDE, quan es deixa tot un país sis anys sense indicadors fiables, algú ha de respondre, no? Catalunya necessita un govern que

governi, un govern que no s'amagui, sinó que resolgui els problemes i que assumeixi els seus errors.

Si no són capaços de redreçar el rumb, facin un pas al costat, per dignitat institucional, per respecte als mestres, a les famílies i, sobretot, per respecte als alumnes. Perquè de nou han quedat en evidència: el fracàs del sistema educatiu, el fracàs del seu Govern. Un Govern que ha anat degradant l'autoritat dels docents, un Govern que és incapaç fins i tot de garantir que unes proves internacionals que es facin correctament, el resultat d'anys de mala gestió. Les responsabilitats no poden recaure en un funcionari, en el director d'un centre o en un error informàtic; les responsabilitats són polítiques.

Aliança Catalana els demanem que les assumeixin, que deixin de protegir càrrecs, que deixin de crear comissions per guanyar temps, i deixin pas a un nou projecte capaç de reconstruir el sistema educatiu català. Catalunya necessita un canvi de rumb i aquest canvi només el poden decidir els catalans.

El president Illa sempre ens amenaça dient que fracassarem. Els que fracassen són vostès cada dia. El més honest seria dissoldre aquest Govern, convocar eleccions i permetre que siguin els ciutadans que jutgin a les urnes la seva gestió. Quan un govern ha perdut la confiança en un àmbit tan important com l'educació, el que correspon és dimitir i tornar la veu als ciutadans.

Catalunya es mereix un govern millor, un govern d'Aliança Catalana. A les urnes, catalans.

La presidenta

Gràcies, senyora diputada. I finalment, és el torn del Grup Parlamentari Socialistes i Units per Avançar, i té la paraula la diputada Gisela Navarro.

Gisela Navarro Fuster

Bona tarda a tothom. Gràcies, presidenta. Saludar també tot l'equip del Departament d'Educació i Formació Professional i evidentment a tota la gent que ens acompanya avui a la sala. I, evidentment, consellera, gràcies en especial a vostè per ser avui aquí davant aquesta comissió, per donar explicacions per un fet que evidentment és molt greu.

L'error de la mostra a les proves PISA impedeix que Catalunya pugui comparar els seus resultats amb els d'edicions anteriors i amb d'altres territoris de la resta d'Espanya. És una incidència important i ningú d'aquesta comissió la vol minimitzar. N'hi ha alguns que sí que la volen maximitzar, això està clar, i és perquè des del primer dia, no d'avui, no per aquest fet, intenten construir un relat de mala gestió d'aquest Govern i en especial d'aquest departament.

Hem sentit dir «intenció amagada», «escàndol», «manipulació», «trilerismo»... Avui no estaríem aquí parlant d'això si la intenció fos ocultar res. De fet, els resultats PISA hi són, vostè ho ha dit, i segurament augurem que no seran bons. O sigui que no hi ha intenció d'amagar res.

Els fets són que aquest Govern ha detectat una incidència i treballar perquè mai no es torni a repetir. Això no és fugir de les responsabilitats, això és assumir-les. Perquè els errors o les incidències no defineixen mai un govern; el que defineix un govern és la seva resposta davant de cada error.

Avui, al llarg d'aquesta compareixença, hem escoltat intervencions molt crítiques, molt. És legítim, forma part del debat parlamentari, però evidentment tothom entendrà que nosaltres no compartim aquesta lectura. Perquè si una cosa ha demostrat aquest departament i aquesta consellera és transparència, encara que no els hi agradi a la resta. S'han explicat els fets, s'han detallat les incidències detectades, s'ha informat de les anomalies i s'ha anunciat una investigació per conèixer exactament el que ha passat. I ho torno a repetir: si es perseguís amagar alguna cosa, avui no estaríem aquí.

Avui la consellera ens ha descrit d'una manera quirúrgica tots els fets, també els antecedents, que potser no eren els millors, les proves a Catalunya tenien molt marge de millora. I no vull treure importància al que avui ha passat, però governar no és prometre que mai no hi hauran errors –tant de bo, ens agradaria a tots. Governar és donar la cara quan es produeixen, explicar-los amb honestedat, investigar-los amb rigor i prendre mesures necessàries perquè no es tornin a repetir. Això sí, consellera, necessitem saber per què ha passat això, de quina manera i amb una certa rapidesa; en això coincidim amb la resta de grups.

Em sorprenen també, i ho hem de dir, aquells que, amb experiència de govern de més de trenta-cinc anys, avui hauríem d'haver compartit una certa prudència abans de convertir qualsevol incidència en una sentència política. També els que ens han donat lliçons d'assumir responsabilitats. Els recordem que s'ho podien aplicar en altres comunitats autònomes, com per exemple València. I el que vull dir que avui és una fantasia total és que el grup d'Aliança vingui per primera vegada a la Comissió d'Educació i Formació Professional, quan aquí s'ha parlat de moltíssimes coses, de moltíssimes millores, debats que crec que són molt importants i que no s'han dignat mai a estar aquí. I avui suposo que el tema de ficar el dit a la nafra els movia més que la construcció d'una Catalunya que tant diuen estimar.

Nosaltres, el Grup Socialista i Units per Avançar, creiem i sempre defensarem una forma de treballar basada en el rigor. Per això, consellera, li demanem també que cal saber què ha passat, quina ha estat aquesta cadena d'errors i per què. Perquè entendre les raons és molt important, però encara més important és assegurar que no torni a passar. I estem convençuts que aquest és l'objectiu que comparteix el seu equip. Celebrem com a exemple la creació d'aquesta comissió de coordinació de proves i estudis d'avaluació que vostè ha comentat.

Consellera, també crec que és de justícia recordar que la gestió d'un departament no es pot valorar únicament per una incidència, per important que sigui, que aquesta ho és. Però ja que parlem de gestió, perquè avui s'ha volgut definir una mala gestió, jo crec que és important fer balanç d'aquesta gestió i hauríem d'incorporar aquestes millores que vostè també ha comentat i que alguns grups en el seu dia van reiterar que era impossible que es fessin reals.

Per tant, assenyalem els errors —és la nostra feina—, però també reconeguem el que s'ha solucionat, el que s'ha fet bé. I és un bon exemple la formació professional. Aquest curs s'ha aconseguit ordenar el calendari de prescripció, reduint la incertesa de milers d'alumnes i de les seves famílies, que era una demanda històrica compartida pel conjunt de la comunitat educativa. I avui podem dir que s'ha fet un pas molt important per donar-hi resposta.

Això no és fruit de la casualitat, és una bona gestió. També enguany s'han avançat les adjudicacions, vostè ho ha comentat, permetent la tranquil·litat de molts docents. Això també és una bona gestió. És fruit de la planificació i del treball tècnic i de la voluntat de millora. Un sistema que durant massa temps havia arrossegat dificultats, que tots i totes coneixíem, i que ningú va resoldre abans.

Per tant, des del Grup Parlamentari Socialista i Units per Avançar volem traslladar-li un missatge molt i molt clar: consellera, vostè té el nostre suport; el nostre suport perquè s'esclareixi fins al final el que avui ha passat; el nostre suport perquè s'introdueixin totes les millores que siguin necessàries; i el nostre suport perquè Catalunya continuï disposant d'un sistema d'avaluació sòlid, fiable i útil per continuar millorant la qualitat del nostre sistema educatiu.

La confiança no neix dels governs que no s'equivoquen, la confiança neix dels governs que, quan s'equivoquen, ho reconeixen, ho expliquen i ho corregeixen. I això és exactament el que ha fet aquest departament, representat avui per vostè, consellera Niubó. I aquesta és la manera de governar que des del Grup Parlamentari Socialista i Units per Avançar volem reconèixer i continuar acompanyant.

Moltes gràcies.

La presidenta

Gràcies, senyora diputada. I un cop han intervingut ja tots els grups parlamentaris, té vostè, honorable consellera, la paraula durant quinze minuts per contestar les preguntes que li han fet els grups.

La consellera d'Educació i Formació Professional (Esther Niubó Cidoncha)

Molt bé. Gràcies, presidenta. Gràcies per les intervencions. En primer lloc, penso que determinar una taxa d'exempció en una prova reglada, supervisar el seu compliment..., jo penso que podem estar d'acord en que és una qüestió purament tècnica. O dit d'una altra manera, és a dir, si un conseller o consellera intercedís en quina ha de ser aquesta taxa quan hi ha paràmetres metodològics i regles clares i establertes que ho determinen, penso que aquest conseller o consellera estaria fent una feina que no li pertoca, i penso que fins aquí podem estar d'acord.

Vaig fer seguiment com a consellera de les proves PISA? Per descomptat. Jo crec que coneix perfectament el meu equip la importància que donàvem a aquestes proves per l'impacte que tenen en la reputació del sistema i que aquí han convingut i han compartit que això és així. I quina era la instrucció política amb tot això? Doncs era precisament prendre-se-les seriosament, acompanyar els centres que eren mostra en tot allò que poguessin necessitar. Aquesta era la instrucció política en relació amb l'organització de PISA.

Insisteixo en una qüestió que ha sortit reiteradament: no es va tenir coneixement d'aquesta incidència, d'aquest incompliment dels requisits metodològics de PISA, fins al mes de març d'aquest any 2026. És a dir, aquest any és el moment en el qual, més enllà d'instar un procediment informatiu per determinar i aclarir les causes d'aquest fet i els hipotètics errors que s'havien comès, no hi havia marge en aquell moment per corregir la prova.

És a dir, per tant, el primer moment que tenim constància que hi havia hagut un no compliment d'aquests paràmetres metodològics que estableix PISA és el mes de març d'aquest any. Per tant, en aquell moment no es podia fer una correcció de les proves, però es va actuar. Es va actuar: la secretària general del departament, a instàncies del secretari de Millora Educativa, va iniciar aquestes diligències. I, per tant, l'escàndol hagués estat que no s'hagués actuat. Si aquest departament hagués tingut aquest coneixement i no hagués fet res fins la setmana passada, jo crec que estaríem davant d'un escàndol majúscul, però aquest departament, en el moment de tenir coneixement, va actuar; va actuar obrint unes diligències.

Es tenia aleshores, el mes de març, confirmació de com això afectaria la publicació de les dades catalanes a l'informe PISA 25? No. En aquell moment el que es tenia és la comunicació que no s'havien seguit uns paràmetres metodològics, però es va fer el que s'havia de fer, hi insisteixo: el que es va fer és obrir diligències per determinar quines havien estat les causes, quins havien estat els errors que es puguin derivar d'aquesta investigació. I, en tot cas, l'afectació que aquest error metodològic tindria en la publicació dels resultats PISA va arribar fa poques setmanes. Certament, aquesta confirmació va arribar fa poques setmanes.

Seguim. Tenim ja el resultat o la informació d'aquest expedient? No el tenim –no el tenim–, si no haguéssim vingut aquí a explicar i a traslladar el que es despengui d'aquest expedient, d'aquest informe. I el que no farem, i en això també vull ser molt clara, és especular sobre responsabilitats o culpabilitats hipotètiques. No ho farem. Jo penso que aquest departament no ha culpat a ningú. Ho dic perquè he sentit o s'ha dit que s'ha volgut culpar les direccions d'aquests cinquanta-un centres que van ser mostra PISA. Aquest departament..., no ha sortit de la boca de cap responsable d'aquest departament culpar cap director o directora de cap centre que hagués fet una prova PISA.

De fet, jo penso que els equips directius d'aquests centres van fer la seva feina i, en tot cas, el problema rau en l'aplicació d'aquests criteris d'exempció, la seva validació i supervisió, i hi insisteixo i subratllo, validació i supervisió, i el que està en joc, com deia, és la credibilitat i la reputació del propi sistema educatiu de Catalunya. I entendran que també tingui aquest punt, no diré d'indignació, però en tot cas de contundència en la importància del que estem traslladant avui. Per tant, jo hi vull insistir: ningú ha culpat a ningú perquè, entre altres coses, no tenim un informe definitiu ni concloent de què és el que ha passat, doncs, amb aquest no compliment d'aquesta recomanació de l'OCDE.

Intuïcions? Són les que he explicat: la coincidència amb les proves de final d'etapa de quart d'ESO, que aleshores eren censals, i l'aplicació dels mateixos criteris per inèrcia. Però no és res més que un element de context que no s'havia produït en altres edicions anteriors i que pensem que aquesta coincidència podria ajudar a explicar la situació. Però, hi insisteixo, és una hipòtesi; no és cap element concloent, però té a veure amb un element de context.

També diversos portaveus han insistit en el qui, la culpabilitat... Penso que aquí l'important és fer perquè això no es torni a produir. I més enllà de persones..., que, evidentment, si d'aquest informe se'n resulten responsabilitats, seran depurades, i penso que he estat clara quan he expressat això, jo penso que això vol dir enfocar més cap al procediment, cap als processos, fins i tot cap a la cultura d'avaluació que no pas cap a persones, que, per descomptat, si se'n desprenen responsabilitats, s'hauran de depurar aquestes responsabilitats.

Però, en qualsevol cas, en relació amb els procediments, això és precisament el que vam voler explicar divendres, quan efectivament es va publicar aquesta constitució de la Comissió de Coordinació de Proves i Estudis d'Avaluació, perquè a banda de comunicar l'existència d'aquesta incidència, volíem comunicar què farem perquè això no torni a succeir. I aquesta és la centralització del control de la validació, de la supervisió, de les diferents avaluacions i el reforçament de l'agència en aquest sentit.

Per tant, donem a conèixer un problema, divendres passat, però també donem a conèixer una solució, i entendran que si no ho comuniquem abans i sí ara té a veure amb aquestes tres qüestions. Primer, tenir la confirmació de que aquell no seguiment de la recomanació de l'exempció de l'alumnat en aquelles proves PISA 25 comporta com a conseqüència la publicació dels resultats de Catalunya en l'informe estatal amb un advertiment metodològic i, per tant, de no comparabilitat. I això, aquesta confirmació, com deia, arriba fa poques setmanes.

Què passa també fa poques setmanes? Doncs constatem que les tres proves que s'han realitzat aquest curs 25-26, les proves d'avaluació general del sistema, la prova, en aquest cas, de final d'etapa de quart de l'ESO d'aquest curs, en aquest cas mostral i, per tant, ben feta, i la prova PIRLS, també de caràcter internacional, s'han fet complint els paràmetres corresponents i, per tant, que les proves, aquestes proves d'aquest curs, han estat correctes i amb una correcta aplicació. Per tant, això ens fa pensar –és evident– que el que estem dient d'un PISA 2025 és un fet aïllat, perquè després això ha funcionat i, per tant, això també s'ha constatat darrerament.

I després, com deia, la publicació d'aquesta constitució d'aquesta comissió, que precisament ha de coordinar, ha de controlar, ha de validar, ha de permetre una traçabilitat i un bon procés, uns bons procediments de control i seguiment per evitar que situacions com aquestes no tornin a passar.

I com deia, a més a més, el mes de novembre d'enguany disposarem dels resultats de les proves diagnòstiques i de les proves de final d'etapa, que serà el primer informe de l'Agència d'Avaluació i Prospectiva –que tenim la directora que ens acompanya. I, per tant, mantenim una avaluació, jo diria, més rigorosa i tot respecte al que fa al nostre propi evolutiu, és a dir, respecte al nostre propi històric amb aquests resultats de les proves de final d'etapa i de les proves diagnòstiques

d'aquest darrer curs 25-26 que es donaran a conèixer el mes de novembre i serà el primer informe que l'Agència farà en aquest sentit.

Primer les tornem a fer, es fan mostrals, es faran complint, aquesta vegada sí, els estàndards internacionals, i, per tant, sí que en aquest cas seran comparables. Perquè, doncs, jo crec que com que també es feien referència a les proves pròpies, hi ha qüestions, elements de reflexió que són importants. És a dir, és veritat que no tindrem uns resultats comparables de PISA 2025 per a Catalunya, però tampoc podem tancar els ulls davant el fet que durant massa anys s'ha donat per representatiu, per comparable, proves, les nostres, que ni tan sols intentaven mesurar els sabers d'un de cada cinc alumnes. Penso que això ho hem de posar sobre la taula i ho hem de poder..., estem fent un diagnòstic, una valoració de l'avaluació, doncs, precisament jo crec que això també ho hem de posar sobre la taula.

I des d'aquesta incongruència, penso que no seria coherent venir aquí a lloar les bondats de l'avaluació, a denunciar exclusivament uns fets ocorreguts a PISA, sense reconèixer també les mancances que arrossegava el nostre sistema educatiu.

I com comentava abans, durant massa temps tothom ha parlat de la importància de l'avaluació, sense exigir sempre que les nostres pròpies proves reunissin les condicions necessàries per oferir informació plenament representativa, plenament comparable i plenament útil. I això és precisament la tasca que l'agència d'alguna manera ens reitera i que aquest any aquest curs ha començat a fer. I hi insisteixo: aquestes proves que sí que s'han fet aquest any tenen nivells d'exempció al voltant, propers, al sis per cent. Per tant, estan dins dels paràmetres que correspon.

S'ha fet alguna referència també a una sol·licitud o una petició d'auditoria, una auditoria independent. No hi tenim cap cap inconvenient, al contrari. Tota la llum que pugui aportar aquest informe d'aquestes diligències que s'han encarregat i de què encara no disposem, doncs, ha de ser benvinguda i espero que això també pugui ajudar.

Però, en tot cas només, només per un tema d'ordre, pensem que primer cal saber exactament què va passar en aquesta edició de PISA. I d'això, doncs, com dèiem, aquestes diligències informatives, doncs, n'ha de resultar informació. I a partir d'aquí,

dir que a vegades dos procediments simultanis sobre un mateix procés pot ser que enlloc, doncs, d'aclarir més puguin aclarir pitjor. Però en tot cas, quan tinguem aquestes diligències pot ser un bon moment per encarregar aquesta auditoria que ens ajudi a determinar, doncs, aquestes responsabilitats o fins i tot procediments que s'han de millorar.

I sí que els voldria dir, doncs, amb tota humilitat, però també amb contundència. Jo penso que no accepto lliçons en aquest sentit. Aquí s'han fet acusacions molt greus. Penso que en aquesta sessió hem sentit des de «maquillar», «ocultar»..., en fi, s'han dit coses molt grosses que no accepto. Ho dic perquè també jo penso que això tinc l'obligació de dir-ho. Aquí no hi ha hagut cap intent d'amagar. De fet, doncs, penso que quan es publiquin els resultats de PISA, el dia que sigui del mes de setembre, veurem si som l'única comunitat autònoma o si som l'únic país que està en aquesta situació, i veurem si hi ha algun país o altre comunitat autònoma que ho hagi informat o no ho hagi fet. Per tant, jo crec que aquí aquesta informació i aquesta transparència vagi per endavant que volem tenir. Ni tampoc hi ha hagut cap interès en manipular res, i, per tant, si no haguéssim tingut, doncs, efectivament no estaríem ni s'hagués comunicat res la setmana passada i segurament haguéssim pogut esperar tranquil·lament a veure què deia la publicació dels resultats PISA.

I com deia abans, espero molt i esperem molt d'aquestes diligències, que aportin la llum i que posin a tothom en el seu lloc, perquè penso, hi insisteixo, que hi ha hagut acusacions molt, molt greus. I, per tant, si hi ha responsabilitats a depurar, es depuraran totes les que convingui. Em sembla que abans algú també ho apuntava: no és la primera vegada que compareixem per un error en un procediment important i penso que en aquell moment es van depurar responsabilitats; doncs el mateix farem si se'n desprenen en aquest sentit.

Però, en tot cas, jo vull dir que tenen davant un Govern i la màxima responsable del Departament d'Educació i Formació Professional que s'estan deixant la pell per enfortir i millorar el nostre sistema educatiu després d'anys de necessitats desateses, de problemes estructurals, de falta de decisions. I estic convençuda que tothom, i em refereixo als equips de les persones que m'han precedit en el càrrec, ho han fet igual o millor. Tothom ha fet el millor que ha pogut i que ha pogut aportar.

I penso sincerament que ara la paraula clau que necessita l'educació de Catalunya ha de ser confiança i ha de ser estabilitat, ha de ser exigència i ha de ser credibilitat. I soc molt conscient que aquest fet d'avui no ens ajuda; no ens ajuda ni en aquesta confiança ni en aquesta credibilitat. Però també els demano que, coneixedors com som de les dificultats, confiïn en les accions que s'han emprès per corregir aquesta problemàtica, com hem fet amb el procediment d'adjudicacions docents, com hem fet amb l'esfera, com ho hem fet amb el procés de preinscripció i matrícula de la formació professional, com hem fet també i com estem fent amb les proves d'avaluació d'aquest curs.

I els demano exigència, però també els demano confiança per millorar el sistema educatiu del país. Penso que alguns grups han plantejat aquesta incidència, que això ha de comportar responsabilitats polítiques, fins i tot la dimissió. Respecto, lògicament, el dret dels grups a formular aquesta exigència, forma part del debat democràtic, del control parlamentari del Govern. Però crec precisament que assumir responsabilitats és precisament actuar amb transparència, és actuar amb responsabilitat i informar la ciutadania.

Insisteixo que l'escàndol hagués estat no haver fet res en el moment que teníem la informació. En el moment que es va tenir coneixement d'uns fets, es va actuar immediatament, i quan s'ha tingut la confirmació i a més a més s'ha pogut constituir aquesta comissió, se n'ha donat coneixement. Per tant, la responsabilitat és comparèixer, fer-ho dos dies més tard, i perquè no va poder ser dissabte, doncs

Fitxer 9

del moment que es va informar des del punt de vista tècnic, obrir diligències immediatament, no assenyalar ningú sense proves ni admetre especulacions, penso que no estaríem fent un favor a ningú. És corregir els procediments que no funcionen prou bé, tenen el màxim compromís que això ho farem, i és reforçar també els equips i la infraestructura del Departament perquè governar els afers públics i servir bé a la ciutadania no sigui una proesa. I per tant, no m'aferraré a cap excusa, tampoc prendré decisions arbitràries per satisfer demandes d'actuació immediata i irreflexiva abans de conèixer tota la informació i per tant, la responsabilitat que assumeixo és

corregir allò que no ha funcionat, és reformar per millorar el nostre sistema educatiu i respondre davant d'aquesta comissió pels resultats de les mesures que adoptem. La meva obligació és retre comptes tant dels encerts com també dels errors del Departament i la de totes i tots els que estem aquí, penso que és contribuir a construir una cultura pública de l'avaluació que no sigui només retòrica, sinó que sigui exigent i, en última instància, també útil.

Per tant, per acabar, dir que, com he dit abans, que assumim, doncs, la gravetat d'aquesta incidència, però aquest Govern ha actuat, que actuarem com hem actuat, amb transparència, amb rigor i amb responsabilitat, que PISA es publicaran els resultats de Catalunya amb una advertència metodològica, i evidentment que aquest error metodològic no frenarà en cap cas les reformes i els compromisos de millora del sistema educatiu que hem emprès.

Moltes gràcies.

La presidenta

Bé, gràcies, senyora consellera. Algun grup ha demanat un torn de rèplica? Sí? Llavors obrirem un torn d'intervencions a tots els grups que vulguin intervenir i, per tant, en primer lloc té la paraula la molt honorable diputada Anna Erra en representació de Junts per Catalunya.

Anna Erra i Solà

Gràcies, presidenta. Consellera, evidentment sempre li agraïm que vingui aquí a donar explicacions. Més faltaria! És el que li toca. Però vostè ho enfoca molt sempre com el final del problema, és a dir, a partir del daltabaix més faltaria que no busquéssim què ha passat. I nosaltres li hem enfocat diferent. Què va passar? Que va fallar per arribar a aquest daltabaix? I vostè no ha acabat de ser gaire autocrítica en el que va passar, en què va fallar. Masses canvis en, per exemple, en el Departament de Millora Educativa? Que no van controlar prou la mostra i ningú la va acabar de supervisar? Evidentment que si hi ha un daltabaix s'ha de supervisar. No estem d'acord en fer un nou organisme, té l'Agència d'Avaluació, és que abans que neixi vostè ja la mata, però vostè decideix, vostè ha cregut això, però la qüestió és per què hem arribat fins aquí? Per què aquest daltabaix? I vostè fins i tot ens acaba de dir ara que en va fer un seguiment, que va fer un seguiment PISA de tot el

procés PISA. Doncs? Què ha passat? Se li ha escapat així..., és a vostè, que se li ha escapat? Per això totes les seves explicacions no ens acaben de donar tranquil·litat, no ens acaben de donar aquella confiança de qui governa, que en el fons la confiança s'ha d'anar guanyant i en aquest moment la confiança és mínima.

I a més a més, sap que per avaluar..., perquè el seu departament pugui continuar prenent decisions, necessita dades, necessita proves i aquestes no les tindrem fins al 29 i a més a més, vam prendre la decisió de passar les proves de censals a mostrals i jo li torno a demanar: potser s'hauria de replantejar, que en el fons és una cosa que demanen els propis centres, vostè que va pels centres, que tornin a ser censals perquè almenys s'autoavalua cada centre a veure si va millor, perquè de moment el que estan demostrant amb avaluacions no ens n'acabem de sortir.

El resum és que vostè avui aquí demostra ser molt exigent pel que ha passat, no per com ha passat i per què, i li vull fer recordar que quan vostè estava aquí asseguda en el lloc de diputada, quan van sortir les primeres resultats de les proves PISA del 22, vostè i el president van ser molt exigents que allò no podia ser, aquelles mals resultats, i fins i tot vostè i el president també demanaven la dimissió del conseller Cambray. Llavors, és curiós que se sigui exigent en un moment i en canvi ara no s'assumeixin les responsabilitats.

Per tot això, i com que no ens acaben de tranquil·litzar ni de donar responsabilitats, i a més és curiós perquè sempre que hi ha un daltabaix, el president desapareix, el president ara no hi és i l'ha deixat ben sola. I nosaltres amb això no hi estem gens d'acord, perquè ell també és culpable, perquè ell també ha callat, ell també ha format part d'amagar informació i ell, en el moment clau, que no és el dia d'avui el moment clau, hauria d'haver estat abans, també desapareix. Per això, com a Junts per Catalunya, demanarem una compareixença del president, perquè també ell en forma part, d'aquest problema, i ha de donar també explicacions.

La presidenta

Gràcies, senyora diputada. Ara és el torn del Grup Parlamentari d'Esquerra Republicana. Li correspon intervenir a la diputada Irene Aragonès.

Irene Aragonès Gràcia

Moltes gràcies, presidenta. No ens ha respost, consellera, a les preguntes; a algunes sí, però les que considerem importants no les ha respost. Quines eren les instruccions? Li hem preguntat, quines són les instruccions que es van donar als centres, quan i qui? I no ha respost. I malgrat dir que no té les conclusions de les investigacions, vostè sí que s'atreveix a fer alguns pronòstics, com que va ser un problema de confusió per solapar-se o coincidir diferents proves amb el calendari, però en canvi vostè no ens permet en els grups parlamentaris que fem d'altres pronòstics.

Bé, aquesta situació pensem que és inadmissible, que és incompreensible i que no té precedents, precisament perquè no en té. Veiem que les seves explicacions no han estat a l'alçada de la transcendència de la situació. Repeteixo, no estem al davant d'un error menor, sinó d'una cadena de fallades que evidencia el fracàs de la gestió que a més a més vostès tant volien abanderar, i per tant, és un fracàs institucional. Al març obren les diligències i a dia d'avui encara no han resolt. Massa temps. Des de l'oposició tenim el dret i també tenim l'obligació d'exigir explicacions a l'altura del que ha passat, perquè també han fallat no només en la gestió. Ha fallat en la transparència, en el moment que han triat per informar a l'oposició. I li demano que es faci una pregunta: què hagués demanat vostè com a diputada, assegurada en aquella cadira, en aquesta mateixa comissió, al Govern de torn? Què li hagués demanat? Li demano que actuï amb la mateixa exigència ara com a consellera que quan estava a l'oposició, i per això no li demanem més excuses ni que minimitzi i tregui importància en el que ha passat, li demanem que assumeixi la dimensió del problema, que expliqui tota la veritat, que lliuri al Parlament totes les conclusions de la investigació, que identifiqui totes les fallades de la cadena de supervisió, que impulsi tots aquells canvis estructurals que calgui i, evidentment, que se n'assumeixin les responsabilitats polítiques que se'n derivin. Perquè, repeteixo, la responsabilitat política no és opcional, és una exigència democràtica.

I acabo. Cal recuperar la confiança en el sistema i el Departament ho ha de fer actuant, actuant amb la mateixa exemplaritat que exigim cada dia en els centres educatius. Des d'Esquerra Republicana continuarem fent el que sempre hem fet: defensar l'escola pública, defensar els seus professionals, defensar les institucions que funcionen i exigir-los molt més quan aquestes institucions, com és

el cas d'avui, fallen. Perquè la millor manera de defensar l'escola pública és garantir una bona governança i una encara millor bona gestió, és garantir que el sistema educatiu del nostre país sigui rigorós, sigui transparent, sigui exigent i digne de la confiança que cada dia hi dipositen centenars de milers de famílies.

La presidenta

Gràcies, senyora diputada. Ara correspon intervenir al Grup Parlamentari Popular i té la paraula el diputat Christian Escribano.

Cristian Escribano Ramírez

Gràcies presidenta. *Consellera*, yo le he pedido la dimisión, pero usted tiene suerte. Hemos escuchado aquí a los Comunes hasta pedirle perdón por utilizar una palabra tan grave como «desastre», qué mínimo, ante lo que hemos vivido y a Esquerra decir que no será cómplice del descrédito del sistema educativo, pero ya sabemos que van a seguir votando para que usted y su Gobierno sigan, con lo cual creo que los veinte minutos que han utilizado nos los podríamos haber ahorrado.

Han anunciado una comisión de coordinación para que esto no vuelva a pasar, para que algo que no pasaba antes de ustedes no vuelva a pasar con ustedes. Otra comisión, yo simplemente estoy deseando ver a qué militante del PSC colocan en ese puesto. Dicen que lo que está en juego es la credibilidad del sistema educativo. Efectivamente, y lo está por su culpa, señora *consellera*. Dicen que no se van a centrar en buscar responsabilidades, que se van a enfocar en el proceso. Si antes funcionaba y con ustedes deja de funcionar, ¿qué es lo que falla aquí? No quiero ser yo un maestro de Barrio Sésamo, pero creo que queda bastante claro que es lo que falla aquí: ustedes, su partido, sus *consellers* y su gobierno, *consellera*. Intentaron manipular PISA, los pillaron y lo taparon, es que es muy sencillo. Fueron usted, Dalmau y Illa, no hay nadie que se salve de esto y tienen que asumir responsabilidades, les guste o no, por eso le vuelvo a preguntar, porque no me ha contestado: ¿quién tomó la decisión de excluir a casi una cuarta parte del alumnado? ¿Quién decidió ocultar este intento de manipulación? ¿Quién decidió ocultar que les habían pillado? ¿Quién dio la orden de mantener silencio durante meses? Quién pensó que era buena idea primero manipular las pruebas, y luego ocultárselo al Parlamento y a la ciudadanía. Y respóndame, señora *consellera*, por favor, sea

valiente: ¿fue Salvador Illa quien dio la orden de ocultarlo y de esperar a que terminara el último día de Pleno para que la oposición no pudiera pedirle explicaciones y que a él lo pillara de viaje?

Lo que han hecho estos días y lo que ha repetido hoy usted aquí es reírse de estos diputados, de lo que el Parlament representa y de la ciudadanía en general. Se van ustedes hoy a casa sin una sola explicación real, sin haber querido dar explicaciones, porque usted está hoy aquí no porque quisiera informarlos, sino porque la hemos forzado a ello, sin haber asumido ninguna responsabilidad, y dejando el sistema educativo catalán en el más absoluto descrédito; eso sí, con el sueldo intacto. Y este grupo, *consellera*, no lo va a permitir. Dimita, *consellera*, y evite seguir con este espectáculo bochornoso.

La presidenta

Gràcies, senyor diputat. Ara és el torn del Grup Parlamentari de VOX en Catalunya i té la paraula el diputat Manuel Jesús Acosta.

Manuel Jesús Acosta

Sí, moltes gràcies, presidenta. Señora Niubó, su respuesta ahora en la réplica no clarifica nada, antes, al contrario. Su enrocamiento hace aumentar aún más la sospecha de ocultamiento de los resultados y deja a las claras la evidencia de ese error, de esa disfunción técnica o como quieran llamar ustedes. Entre otras cosas, porque usted ha lanzado una premisa como una especie de cortina de humo para intentar dilucidar..., para evitar la atención, para lanzar la atención hacia otro lado, que es la de que es una hipótesis que al coincidir con las pruebas de final de ciclo, las pruebas PISA, pues entonces se podrían haber entremezclado los criterios... Bueno, no juguemos con hipótesis, no se juega con hipótesis, porque entonces, cuando yo le estoy lanzado una sospecha que además está fundada, en mi caso, por argumentos, entonces qué credibilidad tienen ustedes y qué credibilidad me da a mí.

En segundo lugar, el señor Jiménez, aquí presente, cuando estuvo aquí como compareciente en una comisión de Educación nos dijo que las pruebas muestrales de final de ciclo estaban tan bien realizadas, con unos criterios de representatividad tan exigentes y tan excelentes –mucho mejor que los de PISA, dijo usted– que se

acercaban, como en este caso ha dicho usted ahora aquí, a unos criterios de representatividad igual que PISA, me ha dicho usted que el seis por ciento. ¿En qué quedamos? Si son tan excelentes que los de PISA entonces los resultados de sus pruebas de final de periodo son un desastre también, o no sirven o no son representativos igual que no lo son estos de PISA 2020..., que tenían que salir ahora.

Y finalmente, la sospecha, no nos eche a nosotros la culpa, señora Niubó, se cierne sobre usted, esa sospecha la tiene que dilucidar usted, quien tiene que hacer el esfuerzo para demostrar la realidad de las cosas es usted, nos eche a nosotros esa culpa.

Y ya acabo, y depurar responsabilidades no es buscar un chivo expiatorio, se lo he dicho en casos concretos. Depurar responsabilidades es asumir su máxima responsabilidad y presentar la dimisión.

Muchas gracias.

La presidenta

Gràcies, senyor diputat. Ara és el torn del Grup Parlamentari dels Comuns i té la paraula la diputada Jéssica Albiach.

Jéssica Albiach Satorres

Gràcies, presidenta. Abans d'entrar en la rèplica, només dir-li al senyor diputat del Partit Popular –que en realitat podria ser de VOX, perquè cada vegada són vostès més semblants– que quan vostès facin alguna cosa, una sola, a favor de l'educació pública del nostre país i deixin de defensar l'escola privada, aleshores parlarem.

I ara ja parlant del tema que avui ens ocupa, consellera, acceleren les diligències obertes, siguin transparents. Quatre mesos sense resultats, és que no s'entenen, no hi ha manera d'entendre's. Diguin qui és el responsable i cessen el responsable, perquè la reputació del sistema educatiu català està per terra. Vostè ha dit: «el que ha fallat és la validació i la supervisió dels criteris d'exempció». Aleshores, és que la pregunta és molt clara: qui era el responsable de la validació i de la supervisió dels criteris d'exempció? És que aquí està la clau. Jo crec que no ha de ser massa complicat saber qui era la persona encarregada d'aquesta funció en concret, que vostè ha dit que és

Fitxer 10

la funció que ha fallat. Li hem demanat l'auditoria externa, vostè ens ha estès la mà, ha agafat el guant i ens l'ha acceptat. Jo crec que això és una bona notícia. Vostès sembla que s'han posat a millorar el protocol. Jo crec que això també ha de ser el camí, però millorar el protocol, els circuits, la traçabilitat, les responsabilitats, aclarir-les en cada fase, no exclou, consellera, que s'assumeixin responsabilitats pel que ha passat en aquest cas, perquè calen les dues coses.

I abans d'acabar sí que m'agradaria fer un segon apunt sobre la realitat del sistema. Jo crec que aquest episodi també ens obliga a preguntar-nos si estem fent cabre dins de ràtios formalment legals una complexitat educativa que té altres necessitats. I jo crec que això, en el moment en què una de cada quatre alumnes quedava exclosa de les proves diagnòstiques, ens ve a demostrar que no. Un grup pot tindre trenta alumnes sobre el paper, però no és el mateix si una part necessita suport lingüístic intensiu, adaptacions curriculars o una atenció especialitzada que el centre no pot garantir. I quan dic això queda demostrat quan un de cada quatre alumnes quedava exclòs de les proves diagnòstiques. Potser no tenim les aules superant els límits legals de les ratios, però sí aules que superen la capacitat real d'atenció amb els professionals i els recursos que tenim ara mateix.

Gràcies.

La presidenta

Gràcies, senyora diputada. Ara és el torn del Grup Parlamentari de la Candidatura d'Unitat Popular i té la paraula la diputada Pilar Castillejo.

Maria Pilar Castillejo Medina

Gràcies, presidenta. Consellera, vostè distingeix entre que el març vam conèixer la informació sobre aquest incompliment metodològic i vam saber molt més tard que això impediria la publicació d'unes dades comparables. Però jo crec que si vostès al març ja sabien que s'havia incomplert un estàndard que era central, si no hi havia possibilitat de rectificar i que el fet era prou greu perquè van obrir diligències, com

vostè ha explicat, per què no ho van comunicar aleshores? No calia conèixer totes les conseqüències per informar d'un error que ja es veia que era greu i que era irreversible.

Després vostès ens diuen que les diligències són reservades, que continuen obertes i no ens expliquen ni el contingut ni exactament quan es van obrir, ni quan faran públiques les conclusions. Aquesta informació només l'hem conegut quan ja sabien que afectaria a la publicació de les dades. Obrir diligències és actuar administrativament, però transparència és explicar què va passar, quan es va saber que s'està investigant, i això són coses diferents. i per això li preguntem si publicarà íntegrament també les conclusions que surtin d'aquí i en quin termini.

Després afirma que no atribuirà responsabilitats hipotètiques, però vostè ja suggereix una aplicació per inèrcia dels criteris d'altres proves –ho ha dit ara a la rèplica, una aplicació per inèrcia–, i això, implícitament, el que fa és desplaçar la responsabilitat cap als centres. Si vostè diu que han actuat per inèrcia fent el que havien de fer, els està desplaçant aquesta responsabilitat cap als centres o cap a les persones que ho van aplicar sense que aquesta investigació hagi acabat, i si les diligències no han conclòs, amb quines evidències es basa aquesta intuïció? Per què la fa pública si està dient que no ens dirà res?

La comissió que ens anuncia és una... entenc, una comissió que pot evitar errors futurs, però no ens explica qui va elaborar les instruccions, qui havia de supervisar-les, per què no funciona el control, qui va decidir no informar, quina responsabilitat s'assumeix i, per tant, presenta una solució organitzativa per un futur, però que no pot substituir una explicació ni la responsabilitat del que ja ha passat.

Jo a la meua intervenció primera li he fet referència a aquesta classificació de la complexitat que vostès tenen amb dades de 2018-2019 i no m'ha contestat res sobre aquest tema. Perquè jo crec que també és molt important que si el Departament no coneix la complexitat actual dels centres, no sabem si aquests criteris d'exclusió de PISA són o no els adequats, perquè la complexitat que tenim al nostre sistema educatiu potser és superior a aquest cínic per cent d'exclusió que determinen PISA i potser hem de tenir uns altres criteris que siguin encara més reduïts que el criteri internacional.

I per tant, consellera, amb pocs segons que em queden, quan publicarà les conclusions i també quina responsabilitat política s'assumirà de tot això? De la manca de transparència també, no només de les errades, de la manca de transparència i de les decisions polítiques que han pres.

Gràcies.

La presidenta

Gràcies, senyora diputada. Ara correspon intervenir al Grup Mixt. Té la paraula la diputada Rosa Subirana.

Rosa Maria Soberana i Bonet

Ha dit que actuaran amb màxima transparència. La seva obligació no és tenir-ne..., no és esperar tenir-ne el coneixement, la seva obligació és avançar-se, controlar-ho, que tot es faci correctament i a temps.

No és avui que s'ha de donar explicacions. Aquestes explicacions no hauria calgut si s'hagués fet la feina correctament, però és que, a més a més, s'haurien d'haver donat en el moment en que es va descobrir, i si s'hagués estat a sobre, tot això no hauria passat. Quines dades ens amaguen? Ens diran a qui ha exclòs i per què? Han parlat de transparència? No, això no és transparència, això és sortir amb la cua entre les cames, apagar un foc amb quatre paraules. Veurem què en diuen els professors, que de moment ja han convocat una vaga pel proper 8 de setembre. Les responsabilitats s'haurien d'haver demanat ja, s'haurien d'haver exigit. Potser saben qui és el responsable i per això ho volen tapar?

A la senyora Navarro, que crec que tenen molta feina sempre a dir-nos el que fem i el que no fem, sabem que els socialistes sou capaços de moltes coses, fins i tot de mentir, com ha fet avui vostè, però ja sabem que qui no té arguments, ataca. Aquest és el seu mantra i el del seu partit. Segueixin amb el seu mantra, nosaltres seguirem treballant aquí i a fora.

La presidenta

Moltes gràcies, senyora diputada. I ara, finalment, té la paraula la diputada Gisela Navarro, en representació del Grup Parlamentari Socialistes i Units per Avançar.

Gisela Navarro Fuster

Gràcies, presidenta. Bé, agafo la paraula per reiterar el nostre posicionament i no dir res de nou, tal com ha fet la resta de grups.

Aclarir només a la diputada de Junts que el grup del PSC, el meu grup, mai no va demanar la dimissió del conseller Cambray. I també comentar al diputat Escribano que admiro molt la seva tècnica en contínua millora del guru M. Rajoy de «cuanto peor, mejor», se li dona molt bé i de veritat, és una cosa d'admiració.

A la diputada d'Aliança dir que estem en el Parlament de Catalunya, no a Hogwarts, i aquí no l'hem vista mai, igual té aquest do aquell de venir sense que la puguem veure.

Bé, consellera, vostè ja ha explicat en la seva primera intervenció que ens trobem enmig d'una diligència i que s'actuarà en conseqüència, és a dir, que si hi ha responsabilitats es depuraran i li demanem que sigui el més ràpid possible. Estem d'acord en el que s'ha dit, que hem de construir una bona confiança en el sistema català i que el sistema ha de garantir, per suposat, que això no torni a passar. Celebrem la proposta de millora que vostè comparteix amb l'ancoratge dels ítems com a mètode científic d'avaluació, perquè això ens permetrà poder disposar de dades més comparables i crec que és una línia de millora molt important i, de fet, la reactivació, que no naixement, sinó reactivació, d'aquesta agència d'avaluació i prospectiva que va ser una notícia en el seu dia molt celebrada per tothom i que coincidim que és una eina essencial i que és molt pertinent, avui més que mai. Hem de posar ordre en totes les proves que Catalunya té i treure'n el màxim profit de les dades per poder tenir aquesta millora contínua.

I acabo, evidentment, com he acabat en la darrera meva intervenció, i és reiterant el nostre suport a la consellera i al seu equip.

La presidenta

Moltes gràcies, senyora diputada. I ara, senyora honorable consellera, té vostè un altre torn d'intervenció de set minuts per contestar allò que cregui oportú.

La consellera d'Educació i Formació Professional (Esther Niubó Cidoncha)

Molt bé. Dificilment afegiré res més a la intervenció que feia abans, però en tot cas per donar algunes respostes que pel que veig potser no havia quedat prou clar o no s'han aclarit suficientment.

Vejam, si no hem donat més detalls a dia d'avui de què ha fallat és perquè forma part d'unes diligències i, per tant, és objecte d'unes diligències.

En relació a les instruccions polítiques –jo en dic polítiques– pel que fa al seguiment de PISA, era acompanyar aquells centres que eren..., aquells equips directius que eren mostra de PISA en allò que poguessin necessitar, i per tant, la instrucció política entengui que acaba aquí. Seria molt estrany que un conseller o consellera intercedís en quina ha de ser l'exempció, perquè aleshores sí que estaríem fent alguna cosa que no corresponia fer.

I feia vostè també referència que per què no tornar a unes proves censals. Precisament, és a dir, una de les aportacions de l'Agència i de la pròpia OCDE és que les proves de final d'etapa que s'estaven fent en aquest país, a vegades amb aquest caràcter censal, no ens permetien establir aquesta comparabilitat, no era la mateixa fotografia, no establíem ítems d'ancoratge, elements de qüestionari de context, i per tant aquí, amb aquesta modificació, que aquesta sí que s'ha pogut aplicar aquest 2026, ja complim, a través d'aquesta mostra, amb els paràmetres corresponents.

Esquerra, em preguntava..., el Grup Parlamentari d'Esquerra Republicana em preguntava directament per qui va donar aquestes instruccions als centres que eren mostra de PISA. Doncs als centres mostra de PISA els van donar les instruccions que es trasllada a l'OCDE i ho van fer, és a dir, qui va donar aquestes instruccions era el Consell Superior en aquell moment, i per tant, el Consell Superior, que d'alguna manera és qui dissenya aquest procés perquè ve d'abans, doncs és qui en aquell moment, en una reunió, concretament l'11 de març, trasllada..., del 25, trasllada aquestes instruccions, trasllada a PISA en aquests centres, per tant, les regles, els paràmetres que s'havien de complir. I insistir que quan parlava d'aquest element de coincidència, aquesta possible confusió, vull insistir-hi, és una hipòtesi que ens sembla que podria explicar per què pot haver passat això, però és simplement això, és a dir, ningú està acusant ningú. I per què ho diem? Perquè això

no hi havia..., aquesta coincidència no s'havia produït en cap altre edició de PISA i per tant, potser això pot haver generat alguna confusió.

Em deia què hagués fet si hagués estat asseguda aquí davant? De fet, ja hi vaig ser, jo. Penso que hagués demanat el mateix que vaig demanar aquella vegada. Jo crec que això forma part de l'hemeroteca. Responsabilitat, transparència i rigor per evitar i sobretot, intentar resoldre una situació.

El Partit Popular ens demanava, bé, feia una mica de burla sobre aquesta comissió, si això era un «xiringuito»... No parlem de «xiringuitos», altres tenen més pràctica, nosaltres..., és una instància tècnica dirigida precisament amb perfils tècnics, dirigit, això sí, per la Secretaria de Millora Educativa, per tant, no hi ha més càrrecs ni..., amb participació de la inspecció educativa i amb participació de l'Agència d'Avaluació i Prospectiva. Aquesta és la instància tècnica amb direcció de la Secretaria de Millora Educativa i amb participació de la inspecció i amb participació de l'Agència. I torno una mica a l'objecte de les diligències, qui no va validar o qui va validar una mostra incorrecta forma part de les diligències.

El portaveu de VOX, perquè tornava a fer..., jo crec que he respost d'alguna manera. Feia incís en..., penso que no s'ha entès. Les tres proves que s'han realitzat aquest curs 25-26, que és PILS, que és internacional, de competència lectora, que és les proves de final d'etapa de 4t d'ESO, en aquest cas mostrals, i les proves generals d'avaluació generals del sistema que provenen de la Lomloe s'han dut a terme correctament, s'han aplicat els paràmetres correctes i la taxa d'exempció està entorn al sis per cent i, per tant, és en aquest cas, correcte.

A partir d'aquí que fem el possible per accelerar les diligències tècniques? Per descomptat, és a dir, aquí, per nosaltres màxima celeritat. Nosaltres el que volem és que facin una bona feina i per tant, quan abans millor, l'ordre, si és que hi ha alguna ordre, és quan abans millor i per tant, per descomptat, quan les tinguem s'hauran de comunicar i explicar públicament què és el que diuen aquests informes. I insistir, les diligències es van obrir el mes de març per part de la Secretaria General, a instàncies del Secretari de Millora Educativa i, per tant, quan estiguin realitzades, quan estiguin finalitzades, que esperem que sigui quan abans millor, les haurem de..., les voldrem traslladar.

I torno a insistir en el tema de la responsabilitat dels centres. Ningú ha culpat, i vull que quedi molt clar –penso que és el tercer cop que ho dic– ningú ha culpat a les direccions dels centres educatius d'això. Fins i tot en cas que aquests centres educatius haguessin arribat a una situació de confusió. Aquella hipòtesi que deia abans, fins i tot s'ha donat la coincidència en el temps l'aplicació per part del mateix alumnat del mateix centre d'unes proves PISA i unes setmanes abans de les proves de final d'etapa de caràcter censal amb unes altres paràmetres, fins i tot en cas que hi hagués hagut aquesta confusió, la responsabilitat no és del centre, hauria hagut d'haver alguna validació o prèvia o posterior d'aquesta mostra. Per tant, torno a dir que la responsabilitat en cap cas és dels centres.

I finalment, perquè certament no havia donat resposta a la portaveu de la CUP pel que fa a la complexitat. La catalogació dels centres en funció de la seva complexitat era una demanda històrica, se n'havia parlat perquè l'última catalogació va generar polèmica. A partir d'aquí hi ha un compromís i, de fet, forma part de l'acord amb els sindicats del mes de març perquè durant el proper curs, durant l'any..., no durant el proper curs, durant l'any 27 i per tant, probablement en aquest curs que començarem el mes de setembre, puguem tenir la nova relació de centres en funció d'aquesta complexitat, perquè en un pas posterior el que voldríem és poder dotar de recursos als centres en funció d'aquest nivell de complexitat d'alumnat.

Per tant, jo crec que no hi ha..., en aquest últim minut insistir en la responsabilitat, aquesta assumpció de responsabilitat, aquesta exigència i autoexigència, la transparència en el sentit de voler determinar les causes que van conduir a aquest error o errors hipotètics i, per descomptat, mecanismes de control per corregir, perquè evitar que situacions com aquestes es tornin a produir.

Moltes gràcies.

Fitxer 11

La presidenta

Gràcies, honorable consellera. Bé, un cop, doncs, hem exhaurit tots els torns d'intervenció, tant de la consellera com dels grups parlamentaris, donar les gràcies a tothom per la seva participació, també al públic que ens acompanya.

I sense més, aixequem la sessió.

La sessió s'aixeca a...

TRANSCRIPCIÓ EN BRUT